

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ

1881

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΑ
ΑΔΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον της Έστιας: Όδου Σαββαίου, 6.

1881

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΑ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑνδέκατος Κωνσταντινούπολις: Ἐν Ἀθήναις, σφ. 10, ἐν ταῖς ἰουρλίαις σφ. 12, ἐν τῇ ἀθηναίῃ σφ. 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἰς ἰσότητι - Γραμματὴς τῆς Διευθύνσεως: Ἰωάν. Σταύρου, ἔ 1 Φεβρουαρίου 1881

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίκαις. Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως ὑπὸ***]
 Συναχία· 181 καὶ 48.

Ἐξ ὄλων τῶν κτιρίων τῆς αὐλῆς εἶδα μόνον τὴν αἰθουσαν τοῦ διδανίου, ἣτις εἶνε σχεδὸν ἀνέπαφος, ὅπως καὶ ὅτε συνεδρίαζεν ἐν αὐτῇ τὸ ἀνώτατον συμβούλιον τοῦ Κράτους. Εἶνε μεγάλη αἰθουσα ὁλοκλήρως φωτιζομένη ἀνωθεν μετὰ μικρὰ μαυρούσια παράθυρα, καὶ περιενδεδυμένη μετὰ μαρμαρα κεκοσμημένα μετὰ χρυσᾶ ἀραβουργήματα, ἔνευ τινὸς ἄλλου σκεύους, παρὰ τὸ διδάνιον, ἐφ' οὗ ἐκάθητο τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου. Ὑπεράνω τοῦ μέρους, ὅπου ἐκάθητο ὁ μέγας βεζίρης, ὑπάρχει ἀκόμη μακρὰν παράθυρον κλεισμένον μετὰ δικτυωτῶν ξύλινον ἐπίχρυσον, οὗ ὀπισθεν κατ' ἀρχὰς μὲν Σουλταὶν ὁ μέγας, ἀκολούθως δὲ ὄλοι οἱ ἐπίλοιποι παδισάχιδες παρίσταντο ἀόρατοι, ἢ ἐνομιζέσθαι ὅτι παρίσταντο εἰς τὰς συνεδριάσεις· ἀπόκριφος δὲ διάδρομος ἔφερον ἀπὸ τοῦ ἀποκρύφου ἐκείνου θαλαμίσκου εἰς τὰ αὐτοκρατορικὰ δωμάτια τῆς τρίτης αὐλῆς. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ συνήρχετο πεντάκις τῆς ἑβδομάδος τὸ μέγα συμβούλιον τῶν ὑπουργῶν, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεζίρη. Ἡ διακόσμησις ἦτο ἐπίσημος. Ὁ μέγας βεζίρης ἐκάθητο ἀπέναντι τῆς θύρας τῆς εἰσόδου· παρ' αὐτὸν δὲ οἱ βεζίριδες τοῦ θόλου, ὁ καπουδάν-πασσας, ἦτο ἀρχιναύαρχος, οἱ δύο ἀρχιδικασταὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ῥοῦμελῆς, ἐκατέρωθεν δὲ οἱ ὀησαυροφύλακες τοῦ κράτους καὶ ὁ νισαντζής, ὁ σημαίνων τὰ διατάγματα διὰ τῆς σφραγίδος τοῦ Σουλτάνου· περαιτέρω δὲ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν δύο σειραὶ οὐλεμάδων καὶ θαλαμηπόλων, καὶ εἰς τὰς γωνίας τσακούσιδες, κομισταὶ διαταγῶν, ἐκτελεσταὶ θανατικῶν ποινῶν, ἐξησκημένοι εἰς τὸ νὰ ἐνοώσι πᾶν νεῦμα καὶ πᾶν βλέμμα. Τὸ θέαμα ἦτο τοιαῦτον, ὥστε ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ οἱ τολμηρότατοι ἔτρεμον, καὶ οἱ ἀθώοτατοι ἀνέκρινον ἔντρομοὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν συνείδησιν. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἴσταντο ἐκεῖ μετὰ τὸ πρόσωπον ἀπαθές, μετὰ τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους, καὶ τὰς χεῖρας κρυμμένας. Ἄμυδρὸν φῶς κατερχόμενον ἐκ τοῦ ὀλοῦ κατατύγαζε δι' ὠχρᾶς τινος χρυσεῖς ἀποχρώσεως τὰ λευκὰ σαρίκια, τὰς μακρὰς ἀκινήτους γενειάδας, τὰς πλουσίας γούνας, καὶ τὰς διαλίθους

λαβὰς τῶν ἐγχειριδίων. Ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ συμβούλιον παρίστα τὸ θέαμα συμπλέγματος ἀγαλαμάτων ἐνδεδυμένων καὶ χρωματισμένων. Αἱ ὑπεστρωμένοι ψίαθοι δὲν ἄφινον ν' ἀκούεται τὸ βῆμα τοῦ εἰσερχομένου καὶ ἐξερχομένου, ὁ ἄλλ' εὐωδίαζεν ἐκ τῶν ἀρωμάτων τῶν μνηλωτῶν, οἱ μαρμαρίνοι τοῖχοι ἀντεκατόπτριζον τὴν πρασίνην βλάστησιν τῶν δένδρων τῆς αὐλῆς· καὶ τὰ κελάρια τῶν πτηνῶν, κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς σιωπῆς, ἀντήγει ἐντὸς τῆς ἀπαστραπτούσης ἐκ τοῦ χρυσοῦ αἰθούσης· τὰ πάντα ἦσαν ἡμερησίου καὶ κομψῆς ἐν τῷ φοβερῷ ἐκείνῳ δικαστηρίῳ. Εἰς μόνον ἐλάλει ἐκάστοτε, ἢ δὲ φωνὴ αὐτοῦ ἦχε ἡσυχος καὶ μονότονος ὡς τὸ κελάριασμα ῥυακος, χωρὶς ὁ κατήγορος καὶ ὁ ἀπολογούμενος, ὁρθὸς ἰστάμενος ἐν τῇ μέσῃ τῆς αἰθούσης, καὶ ἐννοήσῃ ἐκ ποίου στόματος ἐξήρχετο ἡ φωνὴ ἐκείνη. Ἐκατὸν ὀφθαλμοὶ προσηλωμένοι ἐξήταζον τὸ βλέμμα ἐνὸς μόνου· τὰ βλέμματα ἐσπουδάζοντο, οἱ λόγοι ἐσταθμίζοντο, καὶ οἱ στοχασμοὶ διεμαντεύοντο καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν σχεδὸν ἀδιωράτων κινήσεων τοῦ προσώπου. Αἱ θανατικαὶ ἀποφάσεις ἐξεφωνοῦντο διὰ λέξεων γαληνιαίων, μετὰ μακροῦς διαλόγου χαμηλοφώνου, καὶ ἠκούοντο μετὰ νεκρωσίου σιωπῆς· ἢ ἐξερρήγνυοντο αἰφνιδίως ὡς κεραυνῶν, καὶ εὗρισκον ὡς ἠγῶ τὰς φοβερὰς ἐκείνας λέξεις, αἵτινες ἐξέρχονται τῆς ψυχῆς κατὰ τὰς ὑπερτάτας στιγμὰς· καὶ τότε πρὸς ἐν νεῦμα οἱ ἀνιάνται κατέβησαν τοὺς σπονδύλους, τὸ αἷμα ἀνέβηκεν ἐπὶ τῶν ταπήτων καὶ τῶν μαρμαρίων· ἀγάδες σπαχίδια καὶ γιαντισάκων κατέπιπτον διάτρητοι ὡς κόσκιον ἀπὸ τὰς πληγὰς τῶν ἐγχειριδίων· τοπάργαι καὶ καϊμακάμιδες κατεστρωνούοντο χαμαὶ μετὰ τὸν βρόχον περὶ τὸν λαμῶν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκτὸς τοῦ μετώπου. Μετὰ μίαν στιγμὴν τὰ πτόματα ἐβρίπτοντο ἐκτάδην ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν πλατάνων, σκεπασμένα μετὰ μαχίον πανίου πράσινον· τὸ αἷμα ἀπεμάσσετο, ὁ ἄλλ' ἠρωματίζετο, οἱ δῆμοι ἴσταντο εἰς τὴν θέσιν των, καὶ τὸ συμβούλιον ἀνελάμβανε τὴν συνεδριάσιν του, μετὰ τὰ πρόσωπα ἀπαθῆ, τὰς χεῖρας κρυμμένας, τὴν φωνὴν γαληνίαν καὶ μονότονον, ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῶν μαυρούσιων θυρίδων, ὅπερ κατατύγαζε μετὰ ὠχρᾶν χρυσεῖσιν ἀποχρώσιν τὰ μεγάλα σαρίκια καὶ τὰς μεγάλας γενειάδας. Ἄλλ' ἤρχετο καὶ ἡ σειρά τῶν ὑπερηφάνων ἐκείνων δικαστῶν, καὶ τότε ἔτρεμον καὶ

αυτοί, ὅτε Μουράδ ὁ Δ' ἢ Σελίμ ὁ Β', δυσαρ-
στούμενοι ἀπὸ τὸ συμβούλιον, ἔκαμον νὰ κρο-
τήσῃ δεινὸν ὑπὸ μίαν μανιώδη πυγμὴν των τὸ
χρυσὸν δικτυωτὸν τῆς αὐτοκρατορικῆς κρόπτης |
Μετὰ μακρὰν σιγὴν, ἀφ' οὗ συνεβουλεύοντο ἀλ-
λήλους μὲ βλέμματα ἔντρομα, τὸ συμβούλιον ἀ-
νελάμβανε καὶ τότε τὴν συνεδρίασιν μὲ τὸ ἀ-
παθὲς πρόσωπον καὶ τὴν ἐπίσημον φωνὴν· ἀλλὰ
αἱ παγομέναι ὅμως χεῖρες των ἔτρεμον ἐπὶ μα-
κρὸν χρόνον ἐντὸς τῶν μακρῶν χειρῶν, καὶ αἱ
ψυχαὶ των ἀνέθετον ἑαυτάς εἰς τὸν Θεόν.

Εἰς τὸν μυθὸν τῆς δευτέρας ταύτης αὐλῆς,
ἥτις ἦτο τρίτον τινὰ ἢ διπλωματικὴ αὐλὴ τοῦ
Σεραγίου, ἠνοίγετο ἡ τρίτη μεγάλη πύλη, ἔχουσα
ἐκατέρωθεν κίονας μαρμαρίνους, καὶ σκεπομένη
ὑπὸ μεγάλης στῆγης προεξεχούσης, πρὸ τῆς ὀ-
ποιᾶς ἐφροῦρει νόκτα καὶ ἡμέραν τάγμα εὐνού-
χων λευκῶν καὶ πλῆθος καπητζήδων, ὠπλισμέ-
νων μὲ σπάθας καὶ ἐγχειρίδια.

Τοῦτο ἦτο τὸ περίφημον Μπάμπ-Σαδὲτ ἢ
Πύλη τῆς Εὐτυχίας, ἥτις ἔφερον εἰς τὴν τρίτην
αὐλὴν ἢ ἐστὶ πύλη, ἥτις ἐμεινε κλειστὴ σχεδὸν
ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας πρὸς πάντα Χριστιανόν, ὅ-
στις δὲν ἐπαρουσιάζετο ἐξ ὀνόματος βασιλέως ἢ
λαοῦ ἢ μυστηριώδης πύλη, καὶ ἦς προσέκρου-
σεν εἰς μάτην ἢ ἐκεττυτικὴ περιέργεια χιλίων πε-
ρικνητῶν ἰσχυρῶν ἢ ἐνδόξων ἢ πύλη, ἐξ ἧς ἐξ-
ἦλθον καὶ διεσπάρησαν καθ' ἕκαστα τὸν κόσμον
τόσσι κομποὶ μῦθοι καὶ τόσα ὀδυνηρὰ διηγήμα-
τα, τόσα φαντάσματα κάλλους καὶ ἡδονῆς, τό-
σαι ἀόριστοι ἀποκαλύψεις ἐρωτικῶν καὶ αἰματη-
ρῶν μυστηρίων, καὶ ἀπειρος αἴθα ποιήσεως ἡδυ-
παθοῦς καὶ φοβερᾶς ἢ ἐπίσημος πύλη τοῦ Ἱε-
ροῦ τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων, ἦν ὁ λαὸς ὠνό-
μαζε μετ' αἰσθημάτων κρυφίου καταπλήξεως, ὡς
τὴν πύλην περιβόλου μοιραίου, ἦν ὁ διελλὼν ἄ-
παξ βέβηλος ἐμελλε νὰ μείνῃ ἀπολιθωμένος, ἢ νὰ
ἴδῃ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἢ ἀνθρωπίνῃ γλῶσσα
δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ ἢ πύλη, ἐνώπιον
τῆς ὁποίας, ἀκόμη καὶ σήμερον, σταματᾷ μετὰ
τινος δισταγμοῦ καὶ ὅχων τὴν ψυχροτέρην φαν-
τασίαν καὶ τὸ ψυχρότερον αἰσθημα περιηγητῆς,
καὶ βλέπει ἐκπληκτὸς τὴν σκιάν τοῦ κυλινδροει-
δοῦς τοῦ πύλου κατατεινομένην ἐπὶ τῶν ἡμικλεί-
πτων θυροφύλλων.

Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖ, ἐμπρὸς καὶ εἰς τὴν ἐπίσημον
ἐκείνην Πύλην, ἔφρασε τὸ μυκώμενον κύμα τῶν
στρατιωτικῶν στάσεων. Δύναται τις μάλλον νὰ
εἴπῃ, ὅτι ἡ γωνία ἐκείνη τῆς μεγάλης αὐλῆς, ἥ-
τις περιλαμβάνεται μεταξὺ τῆς αἰθούσης τοῦ δι-
βανίου καὶ τῆς πύλης Σαδὲτ, εἶνε τὸ μέρος τοῦ
Σεραγίου, ὅπου ἢ μανία τῶν στασιαστῶν διέπραξε
τὰ πολυμῆτορα καὶ τὰ αἰματηρότερα τῆς ἐργα.
Ὁ Μέγας Κύριος ἐκυβέρνηε διὰ τῆς σπάθης, καὶ ἡ
σπάθη ὑπεγόρευεν εἰς αὐτὸν νόμους. Αὐτὴ ἐκείνη
ἢ δεσποτεία, ἥτις ὑπερήσπιζε τὰς εἰσόδους τοῦ
Μεγάλου Σεραγίου, παρεβιάζε τὰ ἔθνητά του. Καὶ

τότε ἐφαίνετο ἐπὶ πόσον εὐθραύστου κρηπίδος ἴ-
στατο ὁ ἀπειλητικὸς κολοσσός, ὅταν ἀφῆρουντο
ἐκ τῶν πέριξ οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτὸν ἀκινάκιοι |
Στίφη ἐνοπλα γιαντισάρον καὶ σπαχίδων, ἐξορ-
μῶντα ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς μὲ δάδας εἰς τὴν χει-
ρα, κατηδάφον διὰ τῶν πελέκων τὰς πύλας
τῆς πρώτης καὶ δευτέρας αὐλῆς, καὶ εἰσέβαλλον
ἐκεῖ ἀνασειόντες ἐπὶ τῆς αἰχμῆς τῶν ξιφῶν των
τὰς ἀναφοράς, δι' ὧν ἐξήτουδον τὰς κεφαλὰς τῶν
βεζίριδων, καὶ αἱ φονικαὶ των κραυγαὶ ἀντήχουν
ἐπέκεινα τῶν ἀπαραβιάστιων τειχῶν, ἐντὸς αὐτοῦ
τοῦ ἱεροῦ περιβόλου τῶν Κυρίων των, ὅπου ἐπλή-
ρου τὰ πάντα σύγχυσις καὶ τρόμος. Εἰς μάτην
ὑπεράνωθεν τῶν τειχῶν ἐβρίπτοντο πρὸς αὐτοὺς
σάκκοι χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων· εἰς μά-
την οἱ μουφιτίδες, οἱ σεΐχιδες, οἱ οὐλεμάδες καὶ
οἱ μεγιστάνες τῆς αὐλῆς, ἐκτὸς ἑαυτῶν, ἠγό-
ρευον, παρεκάλουν καὶ ἀπεπειρῶντο δι' ἡπίων μέ-
σων νὰ καταβάλωσι τοὺς ἀνυψωμένους ἐκ τῆς ὄρ-
γῆς βραχίονας· εἰς μάτην αἱ βασιλομήτορες, ἡμι-
θυαεῖς ἐκ τοῦ πόδου, ἐπεδείκνυον ἐκ τῶν κεικλι-
δωτῶν παραθύρων τὰ μικρὰ ἀθῶα παιδία. Τὸ μυ-
ριοκέφαλον τέρας, ἀγαλινόστον καὶ τυφλόν, ἐζήτει
τὴν λείαν του, ὀύματα ζῶντα, σάρκας νὰ κατα-
σπαράξῃ, αἷμα νὰ χύσῃ, καὶ κεφαλὰς νὰ ἐμπήξῃ
εἰς τὰς αἰχμὰς τῶν ὅπλων του. Οἱ Σουλτάνοι ἐπε-
φάνησαν ἀπὸ τῶν ἐπάλλων, ἐβρίψαντο ἑαυτοὺς ἕως
καὶ εἰς τὰ περιφράγματα τῆς πύλης, ἐν τῷ μέσῳ
τῶν εὐνούχων καὶ παιδῶν, ἐντρόμων καὶ ὠπλισμέ-
νων μὲ ἐγχειρίδια ἀχρηστὰ διερλιονεῖσκον τὰς κε-
φαλὰς μίαν πρὸς μίαν, ὑπέσχητο, παρεκάλουν, ἐ-
ζήτουν χάριν ἐν ὀνόματι τῆς μητῆς αὐτῶν, τῶν
υἱῶν αὐτῶν, τοῦ Προφήτου, τῆς δόξης τοῦ Κρά-
τους, τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου. Ἐκροχῆς ἀπειλῶν
καὶ ὕβρεων καὶ μανιώδης ἀνατινάξης τῶν δαυλῶν
καὶ σπαθῶν ἦτο ἡ ἀπάντησις εἰς τὰς ἀνιχνύρους
κραυγὰς των. Τότε δὲ ἐκ τῆς πύλης τῆς Εὐτυ-
χίας ἐξήρχοντο ψηλαφηταὶ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου
καὶ ἐπιπτον εἰς τὸ μέσον τῶν αἰμαδιψῶν ἐκείνων
Θηρίων, οἱ θησαυροφύλακες, οἱ βεζίριδες, οἱ εὐνού-
χοι, οἱ εὐνοοῦμενοι, οἱ στρατηγοὶ, καὶ κατέπι-
πτον ἄλλεπαλλήλους κατασπαραγμένοι ἀπὸ ἑκα-
τὸν λαπίδας καὶ παραμορφωμένοι ἀπὸ ἑκατὸν πό-
δας. Τοιοῦτοτρόπως Μουράδ ὁ Γ' ἐβρίπτε τὸν Μεχ-
μεδ, τὸν εὐνοοῦμενον ἱερακάρῳ του, ὅστις κατε-
κόπη μεληδὸν ὑπὸ τοὺς ἀφελκμούς του· οὕτω
Μωάμεθ ὁ Γ' ἐβρίπτε τὸν κηζλάραγαν Ὁθμάνον
καὶ τὸν ἀργηγὸν τῶν λευκῶν εὐνούχων Γαζνεφέρ,
καὶ ἠναγκαζέτο νὰ χαιρετᾷ τοὺς ἀνάρτας στρα-
τιώτας του ἐνώπιον τῶν δύο κατήμαγμένων πτω-
μάτων· οὕτω Μουράδ ὁ Α' ἐβρίπτεν ὀλοθύζων τὸν
μέγαν βεζίρην Χαφίζ, οὗτινος δεκαεπτὰ ἐγχειρί-
δια κατεσπάραντο τὸ στήθος καὶ τοὺς νεφρούς·
οὕτω Σελίμ ὁ Γ' ἐβρίπτεν ὅλας τὰς κεφαλὰς τοῦ
διβανίου του, καὶ ἐν ἧ' οἱ παιδισάχιδες εἰσῆρχοντο
καὶ πλῆρεις δόδους καὶ αἰσγους, αἱ χίλιαι δάδες

τῶν ἀνταρτῶν ἔτρεχον διὰ τῶν ὁδῶν τῆς Σταμ-
πούλ, φοιτίζουσαι τὰ λείψανα τῶν πτωμάτων,
ἕτινα ἐσύροντο ἐν θοῖκλῳ διὰ μέσου τοῦ μαθῶνο-
τος πλήθους.

Ἡ Πύλη τῆς Εὐτυχίας ἐσχημάτιζεν, ὅπως καὶ
ἡ Μπάμπ-ἐλ-σελάμ, μακρὰν διόδον, δι' ἧς μετέ-
βαινέ τις εἰς τὸν μυστικὸν περιβόλον, ὅστις πε-
ριέκειλε τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἡλίου.

Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενον, ἔπρεπεν, ὅπως
ἀπεικονίσω πιστῶς τὸν τόπον, νὰ μὲ συνοδεύῃ λέ-
γοντα μουσικὴ τις ἡδύφωνος, πλήρης δ' ἐκπλή-
ξεων καὶ ἰδιοτροπιῶν. Ὑπῆρχεν ἐκεῖ πολίχνη μα-
γική, ἀταξία παράδοξος οἰκοδομημάτων ῥυθμῶν
ἀρχιτεκτονικῶν μυστηριωδῶν καὶ κομψῶν, κε-
κρυμμένων εἰς δάσος κυπαρίστων καὶ πλατάνων
ὑπερυεγέθων, αἵτινες ἐξέτεινον τοὺς κλάδους των
ἐπὶ τῶν στεγῶν, καὶ ἐπεσκίαζον λαβύρινθον πο-
λυδαίδαλον κήπων μεστῶν ῥοδιωνῶν καὶ ἱεροβο-
τανῶν, αὐλιδίων περικυκλωμένων ἀπὸ στοᾶς καὶ
στενωποῦς ἐχούσας ἐκατέρωθεν κίονα καὶ σια-
δάς σινικάς, λιμωνίσκους, λιμνάρια μυρτοσκεπῆ,
ἐν αἷς ἐγκατοπετρίζοντο μικρὰ τζαμιά λευκάτατα
καὶ ἀργυροὶ θολίσκοι οἰκοδομημάτων ἐχόντων
σχῆμα νάτσικων καὶ μονυδρίων, συγκοινωνούντων
δι' ἡλιακῶν ὑποστῆγων καὶ σπηριζομένων ἐπὶ σει-
ρὰς κιονίσκων ἐλαφροτάτων· στέγαι ξύλων συγ-
κεκολλημένων καὶ ζωγραφημένων προεκτεινόμε-
ναι ὑπεράνω θυρῶν σκεπασμένων μὲ ἀραβουργῆ
καὶ κλιμακιδίων ἐξωτερικῶν, ἀναγόντων εἰς ἡλι-
ακοὺς περιωρισμένους μὲ δρύφακτα πλήρη χάρι-
τος· ἀπανταχοῦ ἀπόψεις σκισραὶ, ἐν αἷς ἐλευκα-
ζον κρῆναι μαρμαρίναι καὶ διεφάνησαν διὰ τῶν
φύλλων τοξίδων καὶ κιονιδίων ὑψηλῶν κιονίων· ἀ-
πανταχοῦ δὲ ἀπόψεις μακριναὶ εἰς τὴν θάλασσαν
τοῦ Μαρμαρᾶ, εἰς τὰς δύο ὄχθας τοῦ Βοσπόρου,
τὸν λιμένα καὶ τὴν Σταμπούλ, διανοιγόμεναι διὰ
μέσου τῆς πρασίνης βλαστήσεως τῶν πευκῶν καὶ
συκαμορέων· καὶ ὑπεράνω τοῦ παραδείσου ἐκείνου
ὁ οὐρανὸς ἐκείνος. Ἦτο μικρὰ πόλις χαμένη εἰς
ὄχθον ἀπέραντον χλόης καὶ βλαστήσεως, κτι-
σθεῖσα κατὰ μικρὸν καὶ ἐκ διακλειμάτων, ἀνευ
σχιδίου προδιαγεγραμμένου, κατὰ τὰς ἀνάγκας
καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τῆς σπιγμῆς, πομπόδης καὶ
εὐθραυστος ὡς σκηνογραφία θεατρικὴ, ὅλη κρόπται
καὶ παραδοξολογίαι ζηλότυποι καὶ παιδαριώδεις,
ἥτις ἔβλεπε τὰ πάντα καὶ ἦτο ἀόρατος πρὸς τὰ
πάντα, ἥτις ἐμυρμηκία ἐξ ἀνθρώπων καὶ ἦτο μο-
νήρης ὡς εἰς ἐπεκράτει ἀκόμη ἐκεῖ τὸ ποιμενι-
κὸν καὶ θεωρητικὸν πνεῦμα τῶν ἀρχαίων δίωμα-
τῶν ἡγεμόνων· στρατόπεδον λίθινον, ἕπερ ἐνθύ-
μιζε καὶ ἐν τῇ σημερινῇ του μεγαλοπρεπείᾳ τὰς
ἀρχαίας ἐξ ὕψιστου σκηνῆς τῶν νομάδων φυ-
λῶν τῆς Ταταρίας· μέγα ἀνάκτορον διασκορπισμέ-
νον, συγκαίμενον ἐξ ἑκατῶν μικρῶν ἀνακτόρων,
ἕτινα ἐνεκρύπτοντο τὸ ἐν ἐντὸς τοῦ ἄλλου, ἐξ
ὧν ἀπέπνευεν ἡ κατήφεια τοῦ δεσποτηρίου, ἡ αὐ-
στηρότης τοῦ ναοῦ καὶ ἡ φαιδρότης τῆς ἐξοχῆς.

Θέμα πλήρες ἐπιδείξεως ἡγεμονικῆς καὶ βαρβα-
ρικῆς ἀπλοικότητος, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ὁ νέηλος
ἠρώτα εἰς ποῖον αἰῶνα ἔζη, ἢ εἰς ποῖον κόσμον
εἶχε βίβη.

Αὕτη ἦτο ἡ καρδία τοῦ Σεραγίου, εἰς ἣν
συνέφερον ὅλαι αἱ φλέβες τῆς μοναρχίας, καὶ
δοθέντες ἤρχοντο ὅλαι αἱ ἀρετήρια τοῦ κρά-
τους.

Τὸ πρῶτον οἰκοδόμημα, ὅπερ ἀπήντα ὁ εἰσαρ-
χόμενος, ἦτο τὸ τῆς αἰθούσης τοῦ θρόνου, ἥτις
ὑπάρχει ἀκόμη, καὶ ἦν ἡδυνήθη νὰ ἐπισκεφθῶ.
Εἶνε μικρὸν τετράγωνον, ὅπερ περιέχει ὠραία στοὰ
μαρμαρίνη, καὶ εἰς δ' εἰσέρχεται τις διὰ πύλης
πλουσίας κεκοσμημένης, καὶ ἐχούσης ἐκατέρωθεν
δύο κρῆνας ὠραίας. Ἡ αἶθουσα εἶνε ἐπεστεγα-
σμένη μὲ ὄθλον κεκοσμημένον μὲ ἀραβουργήματα
ἐπίχρυστα, οἱ δὲ τοίχοι καλύπτονται μὲ μάργα-
ρον καὶ μὲ πλάκας σινουργεῖς συγκεκολλημένας
κατὰ σχήματα σύμμετρα, ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει
κρῆνη μαρμαρίνη, τὸ φῶς κατέρχεται ἄνωθεν διὰ
θυρίδων ὑψηλῶν κλεισμένων μὲ ὕλους πολυχρό-
μους, καὶ εἰς τὸν μυθὸν τῆς αἰθούσης ὑπάρχει ὁ
θρόνος ἐν εἰδει μεγάλης κλίνης, σκεπασμένος μὲ
οὐρανὸν μαρμαροπάφυρον, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ
τέσσάρων λεπτῶν κίωνων ἐκ χαλκοῦ ἐπιχρῶσου, κε-
κοσμημένων μὲ ἀραβουργήματα καὶ πολυτίμους
λίθους, καὶ φερόντων ἐπὶ τῆς κορυφῆς τέσσαρας
χρυσᾶς σφαῖρας, μὲ τέσσαρας ἡμισελήνους, ὁπό-
θεν κρέμανται οὐραὶ ἵππων, ἔμβλημα τῆς στρα-
τιωτικῆς δυνάμεως τῶν παδισάχ. Ἐνταῦθα ὁ
Μέγας Κύριος ἐτέλει τὰς ἐπισήμους ὑποδοχὰς, ἐπὶ
παρουσίᾳ ὅλης τῆς Αὐλῆς· ἐνταῦθα ἐβρίπτοντο εἰς
τοὺς πόδας του τὰ πτώματα τῶν ἀδελφῶν καὶ
ἀνεψιῶν του, φονευθέντων ὅπως ἐξαφροσύνη ἢ
βασίλεια του ἀπὸ τῶν συνωμοσιῶν καὶ προδοσιῶν.
Ἄμα εἰσελθὼν ἐκεῖ, ἐνεθυμήθη τὸς δεκαεννέα
ἀδελφοὺς Μωάμεθ τοῦ Γ'. Τὴν εἰς θάνατον κα-
ταδίκην αὐτῶν ἔφερον πρὸς αὐτοὺς εἰς τὰ βάθη
τοῦ δεσποτηρίου των οἱ κανονοδολογοί, ὅτινες
ἀνήγγελλον εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην τὸν θά-
νατον τοῦ πατρός των. Οἱ βωβοὶ τοῦ Σεραγίου
ἐπεσώρευσαν τὰ πτώματά των ἐνώπιον τοῦ θρό-
νου. Ἄγοντες διαφόρους ἡλικίας, ἀπὸ τῆς παι-
δικῆς μέχρι τῆς ὀριμῆς, ἐκείντο ἀλλεπαλλήλοι,
μὲ τοὺς βολβούς τῶν ὀφθαλμῶν προεκβεβλημέ-
νους, καὶ φέροντες ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ
τραχήλου τοὺς τύπους τῶν ἀνθρωποκτόνων χει-
ρῶν· αἱ μικρὰ ξανθὰ κεφαλαὶ τῶν νηπίων ἦσαν
ἀνακεκλιμένα ἐπὶ τοῦ εὐρώστου στήθους τῶν μει-
ρακίων, αἱ δὲ μισοπόδιοι κεφαλαὶ συνεβλίβοντο
πρὸς τὸ ἔδαφος ὑπὸ τῶν ποδῶν τῶν δεκαετῶν
ἀδελφῶν· χονδροειδῆ καρτάνια τοῦ δεσποτη-
ρίου καὶ λιναὶ παγία συναρπασθέντα ἐκ τῶν λί-
κων, μερολυσμένα ὑπὸ τοῦ βρόχου, ἦσαν συνα-
νχιμειγμένα μὲ τὰ ἀπεσκληρωμένα μέλη καὶ
τὰ παραμορφωμένα πρόσωπα. Εἶδαν κρουνοὺς αἰ-
ματος τὰ ὠραῖα ἐπίχρυστα ἀραβουργῆ καὶ αἱ ἀ-

ποστίλθουσαι σινουργείς πλάκες έδω, όπου εξεβράχυσαν αι φοβεραί άργαι Σελίμ του Β', Μουράδ του Δ', Άχμείδ του Α', και του Ίβραήμ, οτινες παρόστεισαν θεαταί φαιδροί άγωνιών άπλητισμένον! Έδω κατέπιπτον βεζίριδες υπό τους πόδας των τσαουσίδων, συνθραυσμένων των κρηνών των προς τὰ μάμαρα της κρήνης! Έδω κατεκυλίσθησαν κεφαλαί σατραπών μετακομισθεύσαι επί του έφιππίου ενός άγα από της Συρίας και της Αιγύπτου! Όστις εισήρχετο ένταυθα έχων την συνείδησιν όχι καθαράν, έστρέφετο προς τὸ κατώφλιον της θύρας όπως άποχαιρετίσθ δια τὸ τελευταίαν φοράν τὸν ώρατον αύρανὸν και τοὺς ώραίους λόφους της Ασίας, δεξις δ' εζήρχετο εκείθεν σῶας, έχουρέτα εκ νέου τὸν ήλιον, αίσθανόμενος δ,τι και ὁ άσθενής ὁ επανερχόμενος εἰς τὴν ζωήν.

Η σκιάς αὐτῆ δὲν εἶνε ἡ μόνη, ἦν δύναται τις νὰ επισκεφθῆ. Έξερχόμενος εκείθεν διέρχεται διάφορα κηπάρια και αὐλίδια περιοριζόμενα υπό μικρῶν οικοδομημάτων με άψίδας μαουρουσίας εἰσστηρίμενας ἐπὶ κιονίσκιων μαμαρινίων. Έκει διέτριβον οἱ παῖδες συνηνωμένοι εἰς σχολήν, όπου παρείχετο αὐτοῖς ἡ δέουσα διδασκαλία, όπως καταλάθωσι μετέπειτα τὰ ύψηλά ύπουργήματα τοῦ Κράτους και της Αἰθῆς, και εἶχον οἰκήματα πολυτελέστατα και αἰθούσας άναπαύσεως, όπως και οἱ ύπηρεταί και οἱ διδάσκαλοι, οτινες εξέλεγοντο εκ των σφωτέρων άνδρῶν τοῦ Κράτους. Έν τῷ μέσῳ των οικοδομημάτων τούτων ύψυτο σειρά κισσίων σαρακηνῶν θυμῶν χαριστάτων, με άνοικτά περιστύλια, εν οἷς ἦτο ἡ βιβλιοθήκη, εκ τούτων δὲ σώζεται εν θαυμασίον πρὸ πάντων διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ άρειχαλίην πύλην,στολισμένη με άνάγλυφα εζ ίάσπιδος και κυάνου, και σκεπασμένη με σμιλεύματα, θαυμασία παριστῶντα άραβουργήματα, άστέραι, φύλλα και παντοσίδῃ ἄλλα σχήματα, λεπτότατα και περιπλοκάτατα, τὰ όποία δὲν φαίνονται ως ανθρώπινα έργα. Όλίγον μακρὰν της βιβλιοθήκης ύψυτο ἡ σκιάς τοῦ αυτοκρατορικοῦ θησαυροῦ, ὅστις έλαμπεν ὅλος εκ σινουργῶν άργιλλοπλάστων, εν ᾧ ἦσαν έγκεκλεισμένα άπειρα πλούτη συνιστάμενα κατὰ μέγα μέρος εἰς ὄπλα λαφυραγωγημένα ἡ δωροφορημένα εἰς τοὺς Σουλτάνους, ἡ άφελέντα εκεί εκ δικηθῆς αὐτῶν των Σουλτάνων χάριν μνήμης. Μόνος Μαχμούδ ὁ Β', ὅστις ἦτο δεινός καλλιγράφος, και έσεμνύνετο δια τοῦτο, άφηκεν εκεί τὸ χρυσοῦν καλαμάριον του, άδαιμαντοκόλλητον. Τὴν σήμερον δὲν υπάρχουν οἱ πλέον ταῦτα πάντα, διότι μέγα μέρος αὐτῶν, μεταβλήθη εἰς χρυσοῦν, μετεβίβασθη εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον. Άλλὰ κατὰ τοὺς ώραίους χρόνους της μοναρχίας ἡ σκιάς άπήστραπτεν ὅλη εκ δαιμασινῶν σπαθίων, ὧν ἡ λαβὴ έφαίνετο ως εἰς μόνος κόμβος μαργαριτῶν και λίθων, εκ πιστολίων ύπερμεγέθων, ἄτινα έφρον ἐπὶ της λαβῆς των

ἔως διακοσίους άδάμαντας' έχχειριθίων, ὧν ἡ άξία Ισοδυναμεί με τὸ ετήσιον εισόδημα μιᾶς άσιατικῆς επαρχίας, εκ βροπάλων ὀλαργύρων ἡ ὀλοχλύθδων, ὧν ἡ κεφαλή εσηματίετο εζ ενός μόνου κρουτάλλου πολυέδρου και καταχρύσου, άναμεμιγμένων εἰς τὰς διαλλθους εκ πτερῶν λοφιάς των Μουράδ και των Μωάμεθ, εἰς τοὺς εζ άχάτους κυάθους, εν οἷς εἶχον άφοίσθη οἱ οἶνοι της Οδηγαρίας κατὰ τὰ αυτοκρατορικά συμπόσια, ποτήρια έγγεγλυμμένα έντός ενός και μόνου καλάιδος, άτινα εἶχον μεταβίβασθη εκεί εκ των άνακτόρων των Περσῶν βασιλέων και τοῦ Τιμούρ, περιδέραια κεκοσμημένα με άδάμαντας έχοντας μέγεθος καρῶν της Καραμανίας, ζωστήρας μαργαροστολιστους, χρυσα έφιππια, τάπητας στίλβοντας εκ των λίθων, ως εκ των ὀποιῶν ἡ αἰθουσα έφαίνετο ως φλεγόμενη ὄλη, και εθαμβωνεν εζ ἴσου τὸ λογικὸν και τὸ βλέμμα.

Όλίγον άπωτέρω της Σκιάδος τοῦ θησαυροῦ ύπάρχει άκόμη εν τῷ μέσῳ κήπου μονήρους τὸ περίφημον εκείνο κλιβῶν των πτηνῶν, εἰς ᾧ ένεκληοντο από Μωάμεθ τοῦ Δ' και εφεξῆς οἱ εζ αίματος βασιλόπαιδες, οὗς ύποπτεύετο ὁ Παδισάχ' και έμενον εκεί, τεθαμμένοι ζῶντες και άναμένοντες ἡ νὰ τοὺς άναβιβάσωσιν οἱ γενίτσαροι εἰς τὸν ὄρνον, ἡ νὰ έλθῃ και τοὺς στραγγαλίση ὁ δήμιος. Εἶνε οικοδόμημα εν εἶδει ναύκου, με μεγάλους τοίχους ένου παραθύρων, φωτιζόμενον άνωθεν και κλειόμενον δια μιᾶς θύρας σιδηρῆς, άσφαλιζόμενης δια μεγάλου λίθου. Έκει ένεκλειόσθη ὁ Αἰθούδ-Άζίζ τὰς ὀλίγας ἡμέρας, ὅσαι έμεσολάθθησαν μεταξύ της έκθρονίσσεως και τοῦ θανάτου του. Έκει εἶρε τὸ φρικώδες και ὀλιθερόν του τέλος ὁ Καλιγόλας των Ὀθωμανῶν Ίβραήμ, και ἡ εἰκὼν τούτου εἶνε ἡ πρώτη παρισταμένη εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ξένου ὀδοιπόρου ἡμα πατήσαντος τὸ κατώφλιον της νεκροπόλεως ταύτης των ζῶντων. Οἱ άγάδες τοῦ στρατοῦ κατεβίβασαν αὐτὸν από τοῦ ὄρνονου και έσυραν ως ἄθλιόν τινα εἰς τὸ δεσμωτήριον, όπου συγκαλείσθησαν μετ' αὐτοῦ δύο εκ των έλευκτῶν δδαικισσῶν του. Κατ' άρχάς εζεμάνη εκ της άπελπισίας, ἀλλ' άκολούθως ένεκαρτέρησε. Τοῦτο ἦτο γραμμένον —έλεγεν—ἐπὶ τοῦ μετώπου μου' τοῦτο ἦτο ὄλημα τοῦ Θεοῦ.—Έξ ὄλου δὲ τοῦ κράτους και τοῦ άπεράντου του χαρεμίου, όπου διήγαγεν εκδοτος εἰς παραφροσύνας ἐπὶ ένέα ὄλα έτη, δὲν τοῦ άπέμενεν ἡδη ἄλλο τι παρά μία φυλακῆ, δύο δοῦλαι και εν Κοράνιον' ἀλλ' επειδὴ δὲν εθεώρει τὰς ἡμέρας του άσφαλεῖς, εζῆ ἡσυχος, και παρηγορεῖτο εζ άκτινός τινος ελπίδος, ὅτι οἱ εν τοῖς καπηλείοις και τοῖς στρατώσι της Σταμποῦλ ὀπαδοὶ ὀά κατόρθωναν νὰ μεταβάλωσι τὴν τύχην του. Άλλ' εἶχε λησμονήσθ τὸ εδάφιον τοῦ Κοράνιου, ὅπερ δογματίζει οὕτως: εὐν ὑπάρχωσι δύο Χαλίφαι, φονεύσατε τὸν ένα, ὁ δὲ μουφτής, ερωτηθείς υπό των άγάδων και βεζίριδων, εἶχεν

ένθυμηθῆ τὸ εδάφιον τοῦτο. Τὴν τελευταίαν των ἡμερῶν του εκάθητο ἐπὶ της ψιάθου εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ τάφου του και άνεγίνωσκε τὸ Κοράνιον πρὸς τὰς δύο δοῦλας, ισταίμενας ὀρθίας ένώπιον αὐτοῦ και με τὰς χεῖρας εσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους. Έφορεί καφτάνιον μαῦρον, εσοφιγμένον περὶ τὴν σφύρην αὐτοῦ με σάλιον κατεξεσοχιμένον, εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν έφερε σκούφον εζ έρίου ερυθροῦ. Άκτις φωτῆς ὄχρου, κατεργομένη εκ τοῦ ὄλου, εφώτιζε τὸ κάτισχνον και ὄχρον, ἀλλ' ἡσυχον πρόσωπόν του. Αἰφνης ἤκουσε κρότον ὑπόκειρον και άνεπήδησεν ὀρθιος' ἡ θύρα ἦτο άνοικτῆ και ὄμιλος άπεισίων μορφῶν κατεῖχε τὸ κατώφλιον. Ένώθησεν, άνύψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς βῆμα κιγκλιδωτῶν, ὅπερ προεξεῖχεν εκ τοῦ ὄφους ενός των τοίχων, και εἶδε δια μέσου των ὄπων τὰ άπαθῆ πρόσωπα τοῦ μουφτῆ, των άγάδων και των βεζίριδων, εφῶν ἦτο γεγραμμένη ἡ καταδίκη. Ὁ τρώμος κατέλαθεν αὐτὸν, και βῆμα λόγων ίκετευτικῶν εζῆλθε τοῦ στόματός του! —"Έλεος δι' ἐμέ! "Έλεος δια των Παδισάχ! Χαρίσατέ μου τὴν ζωήν. Έάν ὑπάρχη τις μεταξύ σας, ὅστις έφαγε τὸν ἄρτον μου, ἄς με βοηθήσῃ εν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ! Σὺ, μουφτῆ Αἰθούδ-ἄρχιμ, συλλογίσου καλῶς τὸ τί μέλλεις νὰ πράξης! "Ιδε σὺ, εὐν οἱ ἄνθρωποι εἶνε τυφλοὶ και παράφρονες! Σὲ τὸ λέγω τώρα: ὁ Γιουσοῦφ-πασάς με εἶχε συμβουλεύσῃ νὰ διατάξω τὸν θάνατόν σου ως προδότου, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἠθέλησα, και σὺ τώρα θέλεις τὸν θάνατόν μου! "Ανάγνωσ τὸ Κοράνιον καθὼς ἐγὼ, άνάγνωσ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὅστις καταδικάζει τὴν άχαριστίαν και ἀδικίαν. Άφες μου τὴν ζωήν, Αἰθούδ-ἄρχιμ, τὴν ζωήν! τὴν ζωήν! —"Ο δήμιος τρέμων άνύψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ βῆμα' ἀλλὰ μία φωνὴ ξηρὰ, εκ τοῦ μέσου των δίκην άγαλμάτων άπαθῶν εἰείνων μορφῶν, άπεκρίθη λέγουσα: Καρὰ-ἀλή, τὸ έργον σου.—"Ο δήμιος επέβλεπε τὰς χεῖράς του εἰς τοὺς ὄμους τοῦ Ίβραήμ, ὁ δ' Ίβραήμ, εκθαλῶν ὄρυγμόν κατέφυγεν εἰς γωνίαν τινὰ, όπου εκρόθη ὀπισθεν των δύο δοῦλων του. Τότε ὁ Καρὰ-ἀλής και οἱ τσαουσίδες έτρεξαν εκεί, εβρίψαν χαμαὶ τὰς γυναίκας, και ὄρησαν κατὰ τοῦ Παδισάχ' ἠκούσθη τότε εκρηξίς ἄρῶν και βλασφημιῶν, ὁ ψόφος σώματος καταπεσόντος χαμαὶ, κραυγὴ ὀζυτάτη ἀπολήξασα εἰς ῥόγγον ὑπόκειρον, και μετὰ τοῦτο σιωπῆ βαθεῖα. Μικρὸς μεταξίνος βρόχος εἶχεν έξακοντίσθ εἰς τὴν αἰωνιότητα τὸν ένεκακιδέκατον Παδισάχ της δυναστείας των Ὀθωμανῶν.

"Άλλα οικοδομήματα, εκτός των περιγραφέντων και των τοῦ χαρεμίου, ὑπῆρχον διεσκορπισμένα τῆδε κακεισε των ἄλσων και των κήπων. Ὑπῆρχον εκεί οἱ λουτράνες Σελίμ τοῦ Γ', οτινες περιελάμβανον τριακονταδύο εύρυτάτας αἰθούσας μαμαρινίας, καταχρύσους και ζωγραφημένας' κισσικα ὀκτάγωνα και στρογγύλα, έπιστεγασμένα

με ὄλου και στέγας παντὸς σχήματος, επισκεπούσας θαλάμους καλοκολλήτους και στολισμένους με έπιγραφὰς άραβικὰς, όπου εκρέμυον από παντὸς παραθύρου κλωβία χρυσα ἄηδῶνων και ψιττακῶν, και χρωματισταί ὄλοι διέχον φῶς γλυκύτατον, κισσοῦν ἡ ῥοδόχρουν' κισσικα, όπου οἱ Παδισάχ ἤρχοντο ν' ακούσωσι γέροντας δερβίσιδες άναγινώσκοντας τὰς Χαλίαι και μιαν ἰθ' κτας' ἀλλὰ, όπου εδίδοντο τὰ πρώτα μαθήματα της άναγνώσεως εἰς τοὺς βασιλόπαιδας' μικρὰ κισσικα δια τὰς μελέτας, σκιάδες μικραὶ δια νυκτερινὰς συνδιαλέξεις, φωλαὶ και εἰρηκαὶ κομψαὶ, άνεγερθεῖσαι και κατεδαφισθεῖσαι υπό μιᾶς ἰδιοτροπίας, εζ ὧν εθεατό τις τὸ Σκούταρι κατατόφρυρον εκ της ὄψεως τοῦ ἡλίου, και τὸν Ὀλυμπον κατόργυρον υπό τὸ φέγγος της σελήνης, και ἄτινα άδιαλείπτως εθώπευον αἱ μυρίπνοι αὔραι τοῦ Βοσπόρου, ὅφ' ὧν καταπνεόμενοι έτρεμον αἱ χρυσαὶ ἡμιπέληνοι αἱ ἐπὶ της άκρας των λεπτῶν ὀβελίσκων έμπτηγμένα. Τέλος δ' εἰς τὸ ἀποκρυφότερον μέρος τοῦ χαρεμίου ἦτο ὁ ναός των λαιψάνων, ἡ θάλαμος των εγγων ὀφορημάτων, ὁ κατὰ μίμησιν της χρυσης αἰθούσας των Βυζαντινῶν αυτοκρατόρων, κλειόμενος δια θύρας επαργύρου. Έν τῷ θαλάμῳ τούτῳ εφύλάττετο ὁ μανδύας τοῦ Προφήτου, άποκαλυπτόμενος επισήμως και πανηγυρικῶς άπαξ μόνον τοῦ έτους, ένώπιον ὄλης της Αἰθῆς, ἡ βυκτιρία του, τὸ τάξον τοῦ εγκεκλεισμένου έντός θήκης άργυρῆς, τὰ λείψανα τοῦ Κααμπᾶ, και ἡ πάνσεπτος και τρομερὰ σημαία τοῦ ἱεροῦ πολέμου, τυλιγμένη έντός τεσσαράκοντα καλυμμάτων μεταξίνων, ἡτις εἶνε ἰκανὴ ν' άποτυφλώσῃ ως κεραυνὸς πάντα άπιστον, ὅστις ἤθελε τολμήσῃ ν' άπεισῃ τὸ βλέμμα πρὸς αὐτήν. Πᾶν ὅ,τι εἶχεν ἡ φυλὴ ἱερώτερον, τὸ Κράτος πολυτιμότερον, ἡ δυναστεία εκλεκτότερον και ἀπορρήτοτερον, ἦτο συνειλεγμένον εκεί, εν τῷ σκιερῷ και άποκεχωρισμένῳ εκεῖνω περιβόλῳ, εν τῇ μικρῇ εκεῖνη άποκρυφῷ πολίχνῳ, πρὸς ἣν εφάινετο συμβάλλουσα και συγκεντρουμένη άπανταχόθεν ἡ άπέραντος μητρόπολις, ως πληθὺς άπειράριθμος, ὄλουσα νὰ γονυπετήσῃ και προσκυνήσῃ.

Εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ τρίτου τούτου περιβόλου δεξίθεν τοῦ εισερχομένου, υπό τὴν σκιάν των πυκνοφυλλοτέρων δένδρων, εν τῷ μέσῳ κρηνῶν, ὧν τὸ κελάρυσμα ἦτο ἡχηρότερον, και συχνότερον των πτηνῶν τὸ κελάρυσμα, έκειτο τὸ χαρέμιον, άποχωρισμένον από της αυτοκρατορικῆς πολίχνης, και συγκροτούμενον υπό μικρῶν λευκῶν οἰκημάτων σκεπασμένων με στέγην μολυβοσκεπῆ, σκιαζομένων από χρυσομηλέας και πύθκας, διαχωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων δια κηπαρίων περιφραγμένων με τοίχους σκεπασμένους από αἰγοκλήματα και κισσοὺς, ὧν εν μέσῳ εἰσπυζον στενωποὶ έπεστρωμένοι με κογγύλια λεπτότατα ψηφοθετημένα, αἰτινες απέληγον άφανιζόμενα

εις βοδώνας, εβένους και μυρσίνας. Τὰ πάντα ἐκεῖ ἦσαν μικρὰ, κατάλειστα, διηρημένα και ὑποδιηρημένα, οἱ ἐξώσταί σκεπασμένοι, τὰ παράθυρα κίχλιδιωτά, οἱ θάλαμοι ἀποκεκρυμμένοι διὰ παραπετασμάτων βοδοχρῶν, αἱ ἕλοι χρωματισμένοι, αἱ θύραι αἰδηροσκεπεῖς, αἱ στενωποὶ ἄνευ διεξόδων, ἀπανταχοῦ δὲ φῶς γλυκύτατον ὡς τὸ λυκόφως, δροσερότης ὅποια ἦ τῶν δασῶν, και ἀήρ μυστηριώδης και γαλήνιος, προκαλῶν τὸν ὕπνον. Ἐδῶ ἔξιν, ἠγάπα, ἐπληττε και ἐδούλευεν ἀνανευμένη ἀδιαλείπτως ὅλη ἡ μεγάλη γυναικεία οἰκογένεια τοῦ Σαραγίου. Ἦτο ἀπέραντον μοναστήριον, οὗ τινοὺς ἡ ὀρθοκαία ἦτο ἡδονή, και Θεὸς ὁ Σουλτάνος. Ἐδῶ ἦσαν τὰ αὐτοκρατορικά οἰκήματα. Ἐδῶ διέτριβον αἱ τέσσαρες καδίναι, αἱ ἐπίσημοι ἐρωμένοι τοῦ Μεγάλου Κυρίου, ὧν ἐκάστη εἶχεν ἴδιον κισκίον, ἴδιον μικρὴν αὐλὴν, τοὺς μεγάλους ἀξιώματικούς της, τὰ μὲ ἀτλαζωτὸν ἐξηρτυμένα της ἀνάγια, τὰ χρυσὰ ὀχήματα της, τοὺς εὐνούχους της, τὰς δούλας της, και τὰ ψιλὰ διὰ τὰ σαρδάλια της, ἅτινα συναπετολοῦντο ἐκ τῶν εἰσοδημάτων ὀλοκληροῦ ἐπαρχίας. Ἐδῶ κατόικει ἡ βασιλομήτωρ, ἔχουσα περὶ ἑαυτὴν τὴν ἀναρίθμητον αὐλὴν τῶν οὐστὰ, αἵτινες διηροῦντο εἰς τάξεις εἰκοσαμελεῖς και τριακονταμελεῖς, ὧν ἐκάστη εἶχεν ἴδιον τι ἔργον. Ἐδῶ εὐρίσκετο ὅλη ἡ οἰκογένεια τοῦ Παδισάχ, θεῖαι, ἀδελφαί, θυγατέρες, ἀνεψιαί, ἧτις συναπατέλει αὐλὴν ἐν αὐλῇ, μετὰ τῶν μικρῶν και νεαρῶν βασιλοπαίδων. Ἐδῶ αἱ γεδικλή, ὧν δώδεκα αἱ ὠραιότεραι ὑπηρετοῦν τὸν Σουλτάνον, ἔχουσαι ἐκάστη ἴδιον τίτλον και ἴδιον ἔργον ἑκατὸν τσαγῆρδ, ἢ δόλομοι, προγυμναζόμεναι, ὅπως καταλάβωσιν ἀκολούθως τὰς χερσεύσας θέσεις τῶν οὐστὰ μωρμηκιά δουλίδων πάσης χώρας, πικνὸς χρώματος και παντὸς ἐμβλήματος, ἐκλεχθεῖσαι ἐκ τοῦ μέσου χιλιῶδων, αἵτινες διέχον εἰς τὸν ἀπέραντον ἐκαῖνον γυναικωνίτην, διηρημένον διέκην κυψέλης εἰς ἀπειρίθιμα μικρὰ κελλία, φρόαγμα τι νεότητος εὐρώστου, ὀριμὸν τι ἔρωμα ἀσιατικῆς και ἀφρικανικῆς ἠδουπαθείας, ὅπερ ἐπλήρου ζάλης τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐν τῷ χαρμῶ τούτω Θεοῦ, ὀπόθεν μεταφερομένη εἰς τὰ φοβερά του πᾶθι, διεχέετο ἐπειτα ἐφ' ὅλον τὸ πρόσωπον τοῦ Κράτους.

Πόσαι ἀναμνήσεις μεταξὺ τῶν δένδρων τῶν κήπων τούτων και τῶν τοίχων τῶν λευκῶν τούτων μονυδρίων! Πόσαι ὠραῖαι κόραι τοῦ Καυκάσου και τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, τῶν ὀρέων τῆς Ἄλθωνίας και τῆς Αἰθιοπίας, τῆς ἐρήμου και τῆς ὀθαλάσσης, μουσουλιανίδες, ναζαρηναί, εἰδωλολάτριδες, κατκτηθεῖσαι ἀπὸ πασάδες, ἀγορασθεῖσαι ἀπὸ ἐμπόρους, δωρηθεῖσαι ἀπὸ ἡγεμόνας, ἀρπασθεῖσαι ἀπὸ πειρατῶν, διήλθον ὡς σκιάι ὑπὸ τοὺς ἐπαργύρους τούτους θολίλους! Οὗτοι εἶνε οἱ τοῖχοι και οὗτοι οἱ ὀλοῖ, αἵτινες εἶδον ἐμαυνομένον, μετὰ τὴν κεφαλὴν ἀνθοσπερῆ και τὸν πώγωνα ἐξ-

στράπτοντα ἐκ τῶν πολυτίμων λίθων, τὸν πρῶτον Ἰβραῆμ, οὗ ἔνεκα ὑπερτιμήθησαν αἱ δούλαι εἰς ὅλας τὰς ἀγορὰς τῆς Ἀσίας, και ἐδεκαπλασιάσθη ἡ τιμὴ τῶν ἀρωμάτων τῆς Ἀραβίας ὀτινες παρεστάθησαν εἰς τὰς παραφορὰς τῆς νοσερῆς φιληδονίας Μουράδ τοῦ Γ', πατρός ἑκατῶν οἰτινες εἶδον Μουράδ τὸν Α', γεγηρακῶτα ἤδη ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα ἐτῶν, νὰ δρομᾶ ταλαυταυόμενος πρὸς τὰς ἀτίμους περιπτύξεις, και οἵτινες ὑπῆρξαν μάρτυρες τῶν ὀργίων και μανιῶν Σελίμ τοῦ Β'. Ταύτας τὰς στενωποὺς διηροῦντο τὴν νύκτα, μεμεθυμένοι ἐκ τοῦ αἵνου και ἐκ τῆς ἀσελγείας, οἱ ὀρηώδεις ἐκεῖνοι ἀκόλαστοι, εἰς οὗς ἡ βασιλομήτωρ, οἱ βεζιρῶδες, και οἱ πασάδες προσφύροντες δούλας και πάλιν δούλας, δὲν ἔλαμνον ἄλλο τι παρὰ νὰ ἐξάπτωσιν ἐπι μάλλον τὰς ἐπιθυμίας τῶν' και ἔτρεχον ἀπὸ κισκίου εἰς κισκίον, ζητοῦντες ἡδονὴν και ἀντ' αὐτῆς εὐρίσκοντες τὸν σπασμὸν μέχρις οὗ ἡ τεταραγμένη των φαντασία τοὺς ἔστυς λυσσώδεις ἐκτὸς τῶν ἀνακτόρων, και μετέφερον αὐτοὺς εἰς τὰ μελαγχολικά τείχη τοῦ Ἰσκι-Σερῶ, ὅπως εὐρωσιν ἐκεῖ τὰ λείψανα τῶν πρῶτων περιουμένων καλλονῶν. Ἐδῶ ἐτελοῦντο αἱ παραδόξαι ἐκεῖναι νυκτεριναὶ ἐορταί, καὶ' ἄς ἐπὶ τῶν ὀθλων, ἐπὶ τῶν στεγῶν και ἐπὶ τῶν δένδρων ἐσχεδιάζοντο διὰ χαρακτηριστῶν πυρίνων τὰ πλοῖα και χιλιῶδες ἀγγείων ἀνθοφόρων ἔλλαμπομένων ὑπὸ χιλιῶδων φλογῶν, ἀνταναλωμένων ἀπὸ ἀναρίθμητα κάτοπτρα, ἅτινα παρίστων τὴν εἰκόνα ἀπεράντου κήπου φλεγόμενου, ὅπου ἐλατοντάδες ὀραιῶν γυναικῶν συνελθόντο περὶξ ἀγορᾶς πλήρους ὀησαυρῶν, και οἱ εὐνούχοι ἀνελάμβανον εἰς τὰς ἀγκάλας των σπασμωδῶς ἀναταρασσομένης τὰς ἡμιγύμνους δούλας, ὅσαι εἶχον ἐγκαταλειφθῆ ἐν τῷ στρογγίλω τῶν ἐκμανῶν χορῶν, ἐν μέσῳ τοῦ κεντροῦ μυρίων ὀμμηματῶν, ὅν ὀ ἀνεμος τῆς Προποντιδῆς διεσπάρτεζε καὶ' ὅλον τὸ Σερῶγιον ὀμοῦ μετὰ τὸν ἦχον μουσικῆς βαρβάρου και πολεμικῆς.

Ἄς ἀναστήσωμεν τὴν ζῶνιν ταύτην ὀποία ἦτο ὀραῖαν τινὰ ἡμέραν τοῦ Ἀπριλίου, ἐπὶ τῆς βασιλείας Σουλταῖν τοῦ μεγάλου και Ἄχμὲδ τοῦ Γ'. Ὄ οὐρανὸς εἶνε γαλήνιος, ὀ ἀήρ εὐώδης ἐκ τῶν ἐαρινῶν ἀρωμάτων, οἱ δὲ κῆποι ἀνθοσπερῆς. Διὰ τῶν στενωπῶν τῶν κήπων, βεβρηγμένων ἀκόμη ἐκ τῆς δρόσου, περιφέρονται σχολαῖοι εὐνούχοι μαυροὶ ἐνδεδυμένοι χρυσᾶς ἐφαστρίδας, και διέρχονται δούλαι περιβεβλημένοι ἐσθῆτας με βαρδῶσεις ζωηρῶν χρωμάτων, φέρουσαι και ἐπαναφέρουσαι ἀγγεία και κἀνιστρα σκεπασμένα με πέπλον πράσινον διὰ μέσου τῶν κισκίων και μαγειρείων. Αἱ οὐστὰ τῆς Βαλιδῆς συναντῶνται ὑπὸ τὰς μικρὰς μαουρούσις ἀψίδας μετὰ τὰς γεδικλή τοῦ Σουλτάνου, αἵτινες διέρχονται ἀγερώχως, ἀκολουθούμεναι ἀπὸ δούλας δουλίους, φερούσας τὰ αὐτοκρατορικά ἀσπιδόρουχα. Ὄλα τὰ

βλέμματα στρέφονται πρὸς ἐν μέρος; ἐξῆλθεν ἐκ μικρᾶς θύρας και ἠφανίσθη ἀναβάσα διὰ μικρᾶς κλίμακος ἡ νεώτερα τῶν δώδεκα προνομιοῦχων γεδικλή, ἡ οἰνοχόος, νεᾶνις Συρία, εὐλογημένη ὑπὸ τοῦ Ἄλλᾶχ, ἧτις ἤρρεσεν εἰς τὸν Μῆγαν Κόρινον, ὅστις και ἀπέπειρεν εἰς αὐτὴν τὸν τίτλον ὀρη τῆς εὐνεγίας, και ὀὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτὴν και τὴν σαμουρόγουναν, ἅμα ὡς παράσχη τὸ ἐλάχιστον σημεῖον ὅτι εἶνε μήτηρ. Μακρὰν ἐκεῖθεν, ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν πλατάνων, παύουσιν οἱ γελωτοποιοὶ τοῦ Σουλτάνου, ἐνδεδυμένοι με φρέματα ἀρλείνεια, και νάννοι δύσμορφοι, φέροντες ἐπὶ κεφαλῆς σαρίκια ὑπερμεγέθη και δυσανάλογα. Ἐπι περαιτέρω, σπιθὲν αἰμασιᾶς, γιγάντισες εὐνούχος διατάττει δι' ἐνὸς ἀδιοράτου νεύματος τῶν δακτύλων και τῆς κεφαλῆς πέντε βωβῶδες, ἐκτελεστὰς βασιάνων, νὰ ὑπάγωσιν εἰς τοῦ Κηζιάρ-ἀγά, ὅστις τοὺς ζητεῖ χάριν ὑποθέσεως τινοὺς μυστικῆς. Δύο μερικά, ἀμφιβόλου κἀλλους, ἐνδεδυμένα μετὰ γυναικείας φιλαρσεκειᾶς, κωνηοῦνται τρέχοντα μετὰξὺ τῶν αἰμασιῶν κήπου σκιζομένου ὑπὸ πλατάνου ἀπειρομεγέθους. Εἰς ἄλλο τι μέρος ὀμιλος δουλίδων σταματᾶ ἐξαίφνης και διχάζεται εἰς δύο πτέρυγας ὑποκλινομένης, ὅπως ἀφήσῃ δίδον πρὸς ἀνάσιν τῆς Κεαγί, μεγάλης διοικητῆρας τοῦ χαρμῶ, ἧτις ἀποδίδει τὸν χαριετισμὸν διὰ κλίσεως μικρᾶς τοῦ βαδδίου της κεκοσμημένου διὰ ἀργυρὰ ἐλάσματα, ὅπερ εἰς ἐν τῶν ἔκρον του φέρει τὴν αὐτοκρατορικὴν σφραγίδα. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν ἡ θύρα γειτονικοῦ κισκίου ἀνοίγεται, και ἐξ αὐτῆς ἐξέρχεται καδίνα με φρέμα γαλάζιον, τυλιγμένη εἰς πυκνὸν λευκὸν πέπλον, ἀκολουθούμενη ὑπὸ τῶν δουλίδων της, ἧτις μετὰ τὴν ἀδειαν τῆς διοικητῆρας, ἦν ἔχει λάθει πρὸ μιᾶς ἡμέρας, ὑπάγει νὰ κλιζῆ τὴν ἵπταμένην σφαιραν μετὰ μιᾶς ἄλλης καδίνας, περικἀμπτοσα δὲ πυκνὴν τινα δενδροστοιχίαν, συναντᾶ και χαριστᾶ νωχελῶς ἀδελφὴν τινα τοῦ Σουλτάνου, ἧτις ὑπάγει εἰς τὸ λουτρόν μετὰ τῶν θυγατρίων και τῶν δουλίδων της. Εἰς δὲ τὸν μυχὸν τῆς μικρᾶς δενδροστοιχίας, πρὸ τοῦ κισκίου ἄλλης καδίνας, κάτωθεν χαριέσσης στέγης ἐπιστηριζομένης ἐπὶ τεσσάρων κιονίστικων ὀνυλῶν και βαδινῶν ὡς τὰ στελέχη φοινίκων, εὐνούχος τις ἀναμένει ἐν νεῦμα ὅπως εἰσαγάγῃ ἔβραϊαν, πολήτριαν πολυτίμων λίθων, ἧτις μετὰ πολλὰς βαδουργίας ἐπέτυχε τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν χαρμῶ, ὅπου μετὰ τῶν ἀδαμάντων θὰ συναεαγάγῃ και ἀποστολὰς μυστικᾶς πασάδων φιλοδόξων και ἐραστῶν παρατόλων. Εἰς δὲ τὸ ἀντίθετον ἔκρον τοῦ χαρμῶ, ἡ χανῶμ, ἡ ἐπιτετραμμένη νὰ ἐπισκέπτεται τὰς νέας δούλας, ὑπάγει ζητοῦσα τὴν Διοικητῆραν, ὅπως ἀναφέρῃ εἰς αὐτὴν, ὅτι ἡ ἀδουσινή νεᾶνις, ἡ παρυσιασθεῖσα πρὸ μιᾶς ἡμέρας, φαίνεται εἰς αὐτὴν ἀξίη ὅπως γείνη δεκτὴ μετὰξὺ τῶν γεδικλή, ἐὰν δὲν ληφθῇ ὀπ' ὀψιν μικρῶς τις φακῶς,

ὅν φέρει ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὀμου. Ἐν τούτοις ἐντὸς λευμωνίσκου περιφραγμένου ἀπὸ μυρσίνας, ὀπὸ σκιάδα κλήματος ὀψηλὴν συναθροίζονται αἱ εἰκοσι τροφοὶ τῶν βασιλοπαίδων, ὅσοι ἐγεννήθησαν ἐντὸς τοῦ ἔτους, και ὀμιλος δουλίδων παίζου τὸν αὐλὸν και τὴν κιβῶραν ἐν μέσῳ κύκλου σκιρτῶντων θυγατρίων, φερόντων ἐνδύματα ἐκ κυανοχρόου μεταξοπτίλλου και ἀτλαζωτοῦ πορφυροῦ, πρὸς δὲ ἡ Σουλτάνα Βηλιδῆ ῥίπτει γλυκύσματα ἐκ τοῦ ὀφους ἐνὸς ἡλιακοῦ. Διέρχονται αἱ διδασκάλισσαι, ὅσαι ὑπάγουν νὰ δώσουν μαθήματα χοροῦ, μουσικῆς και κωνήματος εἰς τὰς τσαγῆρδ' εὐνούχοι φέροντες μεγάλας παροψίδας πλήρεις γλυκυσμάτων ἐν εἶδει σκῶμων και ψιττακῶν, δουλίδες φέρουσαι ἐν ἀγκάλας μεγάλα ἀνθοφόρα ἀγγεία και βαρεῖς τάπητας, δῶρα μιᾶς σουλτάνας και μιᾶς καδίνας, μιᾶς καδίνας πρὸς τὴν Βαλιδῆν, και τῆς Βαλιδῆς πρὸς τὰς ἀνεψιάς. Ἦ ὀησαυροφύλαξ τοῦ χαρμῶ φθάνει φέρουσα ἐπὶ τοῦ προσώπου μιαν εἰδήσιν: τὰ αὐτοκρατορικά πλοῖα, τὰ ἐξαποσταλέντα ἐναντίον τῶν βενετικῶν και γενοαῖκῶν κατέργων, ἀπήνησαν αὐτὰ εἰκοσι μίλια μακρὰν τοῦ λιμένος τῆς Σύρου, και κατέσχον ὅλον τὸ φορτίον τῶν μεταξωτῶν και μεταξοπτίλλων ὑπὲρ τοῦ χαρμῶ τοῦ Παδισάχ. Φθάνει ἐπειτα δρομαῖως εὐνούχος τις φέρων πρὸς σουλτάναν φέρουσαν τὴν ἀγγελίαν, ὅτι ἡ ἐγγελησῖς τοῦ παιδίου ἐπέτυχε θαυμασία, και μετ' ὀλίγον καταφθάνουσι δύο ἄλλοι εὐνούχοι, ὧν ὀ μὲν προσφέρει πρὸς τὴν Σουλτάναν ἐπὶ παροψίδος ἀργυρᾶς τὸ τευμάχιον τοῦ μέλους τὸ ἀποκοπὲν ὑπὸ τοῦ χειροῦργο, ὀ δὲ πρὸς τὴν Βαλιδῆν ἐπὶ χρυσῆς παροψίδος τὸ καθημαγμένον μαχαίριον. Ἀδιακόπως ἀνοίγονται και κλείονται ὀραι, ἀνυφοῦνται και καταπίπτουσι παραπετάσματα, ὅπως διαβιβασθῶσιν εἰδήσεις, ἀποστολά, δωρήματα, γραμολογία. Ὄστις θὰ ἡδύνατο εἰσχωρήσῃ ἐνωθεν διὰ τῶν ὀθλων και τῶν στεγῶν, και εὐθεθῆν τὸ βλέμμα του εἰς τὰ ἐνδον, οὗτος ἦθελεν ἴδῃ ἐντὸς μιᾶς αἰθούσης μιαν σουλτάναν εἰς τὸ παράθυρον, βλέπουσαν μελαγχολικῶς διὰ τῶν ἀτλαζωτῶν παρῆπατασμάτων τὰ κυανόχροα ἔρη τῆς Ἀσίας, και συλλογιζομένην ἔσως τὸν ἀνδρα της, ὀρατῶν τινα πασᾶν, διοικητῆν ἀπωπᾶτης τινὸς ἐπαρχίας, ὅστις ἠρπάσθη ἀπὸ τὰς ἀγκάλας της κατὰ τὴν συνθήσαν μετ' ἔξ μῆνας ἔρωτος, διότι δὲν ἀπέκτησαν τέκνα' ἐντὸς ἄλλης μικρᾶς αἰθούσης μαρμαρίνης και στολισμένης με κάτοπτρα, καδίνα πεντεκαδεκαέτης, ἧτις ἀναμένει κατὰ τὴν ἡμέραν μιαν ἐπίσκεψιν τοῦ Παδισάχ, και ἀσπεύεται παιδικῶς ἐν τῷ μέσῳ ὀμίλου δουλίδων, αἵτινες τὴν ἀλείφουσι μύρα και τὴν στολίζουσι μ' ἄνθη, ἐξυμνοῦσαι και τὰ ἀποκρυφότερα της κάλλη διὰ δουλικῶν ἐνδεξίτων θαυμασμοῦ και χαρᾶς σουλτάναι νεῖαι, αἵτινες τρέχουσιν ἐντὸς κηπαρίων περιφρακτῶν, περὶξ δεξαμενῶν στιλβουσῶν ἐκ τῶν ἐν αὐταῖς χρυσῶν

χούων, ἐν ᾧ τὰ κογχύλια τῶν στενωπῶν τριζούσιν ὑπὸ τὰ ἐκ λευκοῦ ἀτλαζώτου παπούτσιά των· ἄλλαι ὠραὶ, καθήμεναι εἰς τὸν μυθὸν σκουριῶν θαλαμίσκων, τοιουτοτρόπως, ὥστε νομίζεις ὅτι μελετῶσιν ἐκδικήσεις· μικραὶ ἀθροῦσαι σκεπασμέναι μὲ τάπητας ὀλοσηρικούς, ὅπου παιδία καταδικασθέντα εἰς θάνατον ἅμα τῇ γενήσει των, σκιοτῶσιν ἐπὶ προσκεφαλαίων ἐξ ἀτλαζώτου φέροντος χρυσᾶς ῥαβδώσεις, καὶ ὑπὸ τραπεζία κοχλοδόλλητα· ὠραὶ βασιλόπαιδες γυμναὶ ἐντὸς λουτρῶν ἐκ μαρμάρου τῆς Πάρου· ῥεδικιλή ὑπνώττουςαι ἐπὶ τῶν ταπήτων· συναθροίσεις δουλῶν καὶ εὐνούχων καὶ διαβάσεις αὐτῶν ἐνθεν κακεῖθεν διὰ τῶν ὑποστέγων ἠλιακῶν, διὰ τῶν ἀποκρύφων κλιμάκων, ὑπὸ τὰς στοᾶς, διὰ τῶν ἡμισκοτείνων διαδρόμων· ἀπανταχοῦ δὲ πρόσωπα περιεργα ὀπισθεν τῶν κιγκλίδων, χαϊρετισμοὶ ἄλλοι διαμειδόμενοι μεταξὺ τῶν ἠλιακῶν καὶ τῶν κήπων, νέματα λαθραῖα ὀπισθεν τῶν παραπετασμάτων, διαλόγισκοι μὲ μονισόλλαθα μεταξὺ δύο ὀπῶν, διακοπτόμενοι ἐκ δαλιμαμάτων ἀπὸ καρχασμοῦς ἠήρους καὶ συγκοπτομένους, εἰς οὐδὲ ἐπακολούθει διαδράσεις ταχέαι μορφῶν, αἵτινες ἀφανίζονται παρὰ τοῦς μοναστικούς τοίχους.

Ἄλλ' ἐν τῷ λαβυρίνθῳ ἐκεῖνῳ τῶν κήπων καὶ τῶν νεύσκων δὲν διεσταυρώνοντο μόνον ῥαδιοεργαίαι ἐρωτικαὶ καὶ φλυαρήματα παιδαριώδη· ἀλλὰ διὰ τῶν συναρμογῶν ὄλων τῶν θυρῶν καὶ τῶν δῶπῶν ὄλων τῶν κιγκλίδων παρειασχόμεναι καὶ ἡ πολιτικῆ, καὶ ἡ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων δύναμις τῶν ὠραίων ὀφθαλμῶν δὲν ἦτο μικροτέρα ἐκεῖ παρὰ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς δύσεως· ἡ δὲ μονήρης καὶ μονότονος ζωὴ τοῦ χαρμεῖου ἐπὶ πύξαν ἐτι μᾶλλον τὴν ἐντασιν τῶν ἐν αὐτῷ ζηλοτυπιῶν καὶ φιλοδοξιῶν. Αἱ δὲ ἀλιθοὶ ἐκεῖναι μικραὶ κεφαλαὶ συνστάραττον ἐκ τῶν μικρῶν ἐκεῖνων εὐωδῶν φυλακῶν των τὰς αὐλὰς, τὰ διβάνια, τὸ σεράγιον ἐλόκληρον. Διὰ τῶν εὐνούχων συνεννοοῦντο μὲ τὸν μουφτῆν, μὲ τοὺς βεζιρίδες καὶ μὲ τοὺς ἀγάδες τῶν γιαντισάρων. Οἱ διοικηταὶ τῶν κτημάτων των, μὲ τοὺς ὁποίους ἠδύναντο νὰ συνδιαλέγονται ὀπισθεν ἐνὸς παραπετάσματος ἢ ἐνὸς κιγκλιδώματος περὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν συμφερόντων, εἶχον αὐτὰς ἐνημέρους πρὸς πάντα ὅσα συνέβαινον ἐν τοῖς ἀνακτορίαις καὶ τῇ πρωτεύουσῃ, καὶ τὰ ἐλάχιστα ἀκόμη· ὅθεν καὶ ἐγνώριζον τοὺς κινδύνους, ὑπ' ὧν ἐπαπειλοῦντο, ἐμάνθανον τοὺς πολιτικούς, ἐξ ὧν εἶχον νὰ φοβῶνται ἢ ἠδύναντο νὰ ἐλπίζωσι τι, καὶ ἐξόφαινον μετὰ μεγίστης ὑπομονῆς τὰς μυσηριώδεις συνωμοσίας, αἵτινες κατεκρήμνιζον τοὺς ἐχθρούς των καὶ ἀνύψουν τοὺς προστατευομένους των. Ὅλα τὰ κόμματα τῆς Αὔλης καὶ τοῦ Κράτους εἶχον ἐκεῖ μετὰ μίαν ῥίζαν, ἐκατὸν ῥίζας, διακλαδιζόμενας εἰς τὰς καρδίας τῶν βασιλομητόρων, τῶν ἀδελφῶν τοῦ Σουλτάνου, τῶν καδινῶν, τῶν ὀδαλική-

σῶν. Ὑπῆρχον ζητήματα καὶ πόλεμοι ἀτελείωτοι περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδίων, περὶ τοῦ γάμου τῶν θυγατέρων, περὶ τῶν προικοδοτήσεων, περὶ τῶν ἐν ταῖς ἐορταῖς προτιμήσεων, περὶ τῆς εἰρήνης καὶ περὶ πολέμου. Αἱ ἰδιοτροπίαί των ὠραίων τοῦ χαρμεῖου ἐξέπεμπον στρατιὰς ἐκ τριακοντακισχιλίων γιαντισάρων καὶ τεσσαρακοντακισχιλίων σπαχιδῶν, οἵτινες ἐκάλυπτον μὲ πτώματα τὰς ὄχθας τοῦ Δανουβίου, καὶ στόλους ἐξ ἐκατὸν πλοίων, οἵτινες καθήμασσαν τὸν Εὐξείνιον καὶ τὸ Αἰγαῖον. Εἰς αὐτὰς κατέφρουγον διὰ μυστικῶν ἐπιστολῶν οἱ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης, παρακαλοῦντες ὅπως συνεργήσωσιν εἰς τὴν αἰσίαν ἐκθάσιν τῶν διαπραγματεύσεων. Ἐκ τῶν λευκῶν χειριδίων των ἐξήρχοντο τὰ διατάγματα, ὅσα ἐχορήγουν τὰς διοικήσεις τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοὺς μεγάλους βαθμοὺς τοῦ στρατοῦ. Αἱ ὀωπεῖαι, τῆς Ῥοξολάνης ἐσφίζαν περὶ τὸν λαὸν τῶν μεγάλων βεζιρίδων Ἀχμέδ καὶ Ἰβραήμ τὸν βρόχον. Τὰ φιλήματα τῆς Σαφριῆ, τῆς ὠραίας Βενετιδος, τοῦ μαργαρίτου καὶ κόχλου τοῦ χαλιφάτου, συντήρησαν ἐπὶ τὸσαῦτα ἔτη τὰς φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῆς Πύλης καὶ τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας. Αἱ ἐπτὰ καδινᾶι Μουράδ τοῦ Γ' ἐκυβέρνησαν τὸ Κράτος ἐκτὸς τὰ τελευταῖα εἴκοσιν ἔτη τοῦ δεκάτου αἰῶνος. Ἡ ὠραία Μακπεύκερ, ἡ σεληνημορρος, ἡ καδινᾶ τῶν διαχιλίων καὶ ἐπτακοσίων σαλλίων, ἐβασιλευσεν ἐπὶ τῶν δύο θαλασσῶν καὶ τῶν δύο κόσμων ἀπὸ Ἀχμέδ τοῦ Α' μέχρι Μωάμελ τοῦ Δ'. Ἡ Ῥέβια Γκιουλνούζ, ἡ ὀδαλικίσσα τῶν ἐκατῶν ἀργυρῶν ἐχημάτων, ἐσημημάτιζε τὰ αὐτοκρατορικὰ διβάνια τὰ πρῶτα δέκα ἔτη τοῦ δευτέρου ἡμιοῦ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος. Ἡ Σεκεριπούλι, ἡτοι τεμάχιον σακχάρου, ἔπελλε, χάριν τῶν ἰδίων αὐτῆς σκοπιῶν, νὰ ταξιδεύη μεταξὺ Σταμπούλ καὶ Ἀδριανουπόλεως ὡς τι αὐτόματον, τὸν ἀίμοχαρῆ Ἰβραήμ.

Ποῖα σύγχυστις ὑποθέσεων, ποῖα πλεκτάνη κατασκοπειῶν φοβερῶν καὶ φλυαριῶν παιδαριώδων πρέπει νὰ ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἐν τῇ μικρῇ ἐρωτικῇ καὶ πανισχύρῳ ἐκείνῃ πολίχνῃ! Διερχόμενος τὰς δειδροστοιχίας ἐκεῖνας, ἐνόμιζον ὅτι ἦγευα ἀπανταχόθεν ψιθόρισμα ταχὺ φωνῶν γυναικείων, αἵτινες ἀνέπτυσσον, ἐρωτῶσαι καὶ ἀποκρινόμεναι, ὅλα τὰ ἀπρόβητα χρονικά τοῦ σεραγίου. Ἐπρεπε δὲ νὰ εἶνε παραδόξως ποικίλα καὶ πολυδαίδαλα τὰ χρονικά ταῦτα. Ἐὰ ζητήματα, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἦσαν ταῦτα περίπου: ποῖαν καδινᾶν ἔφερον ὁ Σουλτάνος τὸ θέρος εἰς τὴν κισκίον τῶν Ἰλυκῶν νερῶν; ποῖαν προικὰ ἀπεφόρισαν νὰ δώσωσιν εἰς τὴν τρίτην θυγατέρα τοῦ Παδισάχ, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ νυμφευθῆ τὸν ἀρχιναύαρχον; εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ βοτάνη, τὴν ὁποῖαν ἔδωκεν ὁ μάγος Τσουγάκ εἰς τὴν παιδαγωγὸν Ῥαζζιγιέ, ἔκαμε νὰ συλλάβῃ ἡ τρίτη καδινᾶ τοῦ Σουλτάνου, ἥτις εἶνε στεῖρα

ἀπὸ τριῶν ἐτῶν; ἦτο βέβαιον ὅτι ἡ εὐνοουμένη Γκιουλφεδὰ ἐπέτυχεν διὰ τὸν σατράπην τῆς Ἀνατολῆς τὴν σατραπείαν τῆς Καραμανίας; Ἀπὸ κισκίου εἰς κισκίον ἐκυκλοφόρει ἡ εἰδήσις, ὅτι ἐπὶ τῷ αἰσίῳ τοκετῷ τῆς πρώτης καδινᾶς ὁ νέος μέγας βεζιρίης, Θέλαν νὰ ὑπερβῇ τὸν προκατόχον του, ἔπεμφε δῶρον λίκνον ἐλάργυρον καὶ σμαραγδοκόλλητον· ὅτι ἡ ἐκλεκτὴ τοῦ Σουλτάνου ἦτο ἡ δουλις ἡ δωρηθεῖσα ὑπὸ τῆς Κεαγιᾶ-χαρέμ, καὶ ὄχι ἡ δωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ πασᾶ τῆς Ἀδριανουπόλεως; ὅτι ἀποθανόντος τοῦ λευκοῦ ἀρχιευνούχου, ὅστις ἔπνεεν ἐσγάτως τὰ λοιπία, ὁ νέος παῖς Μεχμέδ ἐξηγόρασε διὰ τῆς θυσίας τῆς ἀνδρικότητός του τὸ ὑπόδηγμα τοῦτο, εἰς ὃ ἐπιόφθαλμία πρὸ τόσου καιροῦ. Πῆμῃ ὑπόκωφος διέτρεχεν ὅτι δὲν θὰ ἐξετελεῖτο πλέον τὸ σχέδιον τοῦ Σινᾶν περὶ τῆς κατὰ τὴν Μικρᾶν Ἀσίαν διώρυγος, ὅπως μὴ ἀπομακρυνθῶσιν οἱ ἐργάται οἱ καταγινομένοι εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ νέου κισκίου διὰ τὴν σουλτάναν Ἀπάφο· καὶ ὅτι ἡ καδινᾶ Σαχαράι, πεντεκαιτριακοντοῦτις, κλαίει δύο ἡδὴ ἡμέρας καὶ δύο νύκτας, διότι φοβεῖται μὴ ἀποπειραθῆ εἰς τὸ παλαιὸν Σεράγιον· ὅτι ὁ γελωτοποιὸς Ἀχμέδ ἔκαμε τὸν σουλτάνον νὰ γελᾶται τόσον πολὺ, ὥστε οὗτος διώρισεν αὐτὸν παρεούδης ἀγᾶν τῶν Γεντισάρων. Ἀκολούθως ἐπήρχοντο χίλια φλυαρία περὶ τῶν προσεχῶν ἐορτῶν διὰ τοὺς γάμους τοῦ Ὄσμᾶν πασᾶ μὲ τὴν σουλτάναν Οὐμμετούλα, καὶ ἄς εἰς ὀρειχάλκινος δράκων θὰ ἐξήμε φλόγας εἰς τὸ Ἄτ-μεϊδᾶν· περὶ τῆς νέας ἐνδυμασίας τῆς σουλτάναν-βαλιδῆς, ὅλης ἀπὸ σαμουρβόγουναν, ἧς ἕκαστον κομβίον ἦτο πολὺτιμος λίθος ἀξίας ἐκατῶν χρυσῶν σκούδων· περὶ τοῦ εἰσοδήματος τῆς Βλαχίας, ὅπερ ἀπενεμήθη ὡς σιτηρέσιον εἰς τὴν καδινᾶν Καμαριτζέν, τὴν σεληνην τοῦ ἀλλοῦ, καὶ περὶ τοῦ μικροῦ αἵματοχρόου ῥόδου τοῦ ἀνακαλυφθέντος εἰς τὸν τράχηλον τῆς τσαματισρούσια, τῆς φύλακος τῶν ἀσπροβρόχων τοῦ Σουλτάνου, καὶ περὶ τῆς ὠραίας οὐλότριχας κόμης τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς δημοκρατίας τῆς Γενούας, καὶ περὶ τῆς θαυμασίας αὐτογράφου ἐπιστολῆς τῆς πρώτης γυναικὸς τοῦ Σάχου τῆς Περσίας, ἣν αὐτὴ ἐπέμφεν εἰς ἀπάντησιν τῆς σουλτάνας Κουρβέμ, τῆς γαιώρας. Ὅλοι αἱ εἰδήσεις, ὅσαι εἶχον φύσιν ἐκεῖ ἐκ τῆς πρωτεύουσας, ὅλα τὰ θορυβώδη συμβάματα, ὅσα ἐνεφιλοχώρησαν εἰς τὰς συζητήσεις τοῦ διβανίου, ὅλα ὅσα ἠκούσθησαν τὴν παρελθούσαν νύκτα εἰς τὸ Σεράγιον, ἐσχολιάζοντο καὶ ἠτιολογοῦντο μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν ἐν τοῖς κηπαρίοις ἐκεῖνοις ὑπὸ ἐκατῶν ὀμῶν μικρῶν κεφαλῶν προφυλακτικῶν καὶ περιεργῶν. Ἐκεῖ διεδίδοντο ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα καὶ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα τὰ ἀνώνομα ποιήματα τῶν παιδισάχ, οἱ Ὀλιβεροὶ καὶ ἐλεύθεροι στίχοι Ἀβδούλ-βακί τοῦ ἀθανάτου, καὶ τὰ ἐξαστράπτοντα ποιήματα τοῦ Ἀμποῦ-Σούδ, οὔτινος «ἐνάστη λέξις ἦτο εἰς ἀδάμας», καὶ τὰ

ὅπιον καὶ οἶνον ἀποπνέοντα ἄσματα τοῦ Φουζουλί, καὶ αἱ ἐναρμόνιοι ἀισχρολογίαι τοῦ Γαζαλί. Τὰ πάντα δὲ μετεβάλλοντο ἅμα μεταβαλλομένου τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ βίου τῶν παιδισάχ. Ἀλλοτε διήρχετο ὡς τις αὐρὰ τρυφερότητος καὶ μελαγχολίας τὸν μικρὸν ἐκεῖνον κόσμον, καὶ τότε ἦθός τι κομψῆς ἀξιοπρεπείας ἀνόφου ὅλα τὰ μέτωπα, ἡ μανία τῆς πολυτελείας καταπυρρῶτο, οἱ συρμοὶ διωρροῦντο, ἡ γλώσσα ἀποκαθῆρετο, ἡ πρὸς τὰς εὐγενεῖς ἀναγνώσεις κλίσις ἀνεγεννᾶτο, ὅλος ὁ κόσμος ἐπεδεικνύετο σύννοιος καὶ εὐλάθειαν ὀρθοσευτικῆν, καὶ αὐταὶ δ' αἱ ἐορταί, χωρὶς νὰ εἶνε ὀλιγώτερον λαμπραὶ, ἦσαν τελευταὶ φαεινᾶι μὲν, ἀλλὰ κόσμιαι. Ἄλλοτε ἀπ' ἐναντίας ἀνέβαινον εἰς τὸν ὀρβὸν Παδισάχ ἀνατραφεῖς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐν τῇ ἀκολασίᾳ καὶ τῇ παραφροσύνῃ, καὶ τότε ἀνέετα τὸ κράτος αὐτῆς ἡ θεὰ Ἡδυνάθεια, αἱ καλύπτραι κατέπιπτον, ἡ ἄνευ ὑπακρινῶν καὶ ὑπονοουμένων γλώσσα ἐπανήρχετο μετὰ τῶν θορυβῶδων καρχασμῶν· οἱ παλιγκάπηλοι τοῦ ἀλλοῦ ἀνεχώρουν διὰ τὴν Γεωργίαν καὶ Κιρκασίαν· αἱ νεάνιδες συνέβρουν ἀπανταχόθεν· ἐκατὸν γυναῖκες ἠδύναντο νὰ σπινύωνται διὰ τὰς περιπτώσεις τοῦ μεγάλου Κυρίου, τὰ κισκία ἐβρίθον λίκνων, τὰ ταμεια τοῦ ἠθασυροφυλακείου ἐζέχον χεμαῖλους χρυσοῦ, οἱ οἶνοι τῆς Κύπρου καὶ Ὀγγαρίας ἐκάχλαζον ἐπὶ τῶν ἀνθοστεφῶν τραπεζῶν, τὰ Σάδομα ἐπῆραν τὴν κεφαλὴν, ἡ Λέσδος ἐθριάμβευσε, τὰ ὠραία πρόσωπα μὲ τοὺς μεγάλους μαύρους ὀφθαλμοὺς ὠχρίων, καὶ ὅλον τὸ χαρμεῖον ἐπύρεσε, λυσσῶν ἐξ ἠδυναθείας, ἐντὸς ἀτμοσφαιρας βεβαρημένης ἐκ τῶν εὐωδῶν καὶ ἐκ τοῦ πάθους, μέχρις αὐ νύκτα τινὰ ἐξηγίετο ἀφῆνης καὶ ἀπροσδοκῆτως ἐθαμβούμενον ὑπὸ χιλίων δάδων, καὶ τότε ἀπέτινε διὰ τῆς σπάθης τῶν Γεντισάρων τὴν θεῖαν δίχην.

Ἐρχοντο δὲ αἱ τρομεραὶ νύκτες καὶ διὰ τὴν μικρᾶν ἐκεῖνην ἀνθοσκεπὴ Βαβυλωνίαν. Ἡ ἀνταρσία δὲν ἐσέβετο τὸν τρίτον περίβολον πλειότερον τῶν δύο ἄλλων. Ὁ στασιαστὴς στρατὸς ἀνέτρεπε τὰς πύλας τῆς εὐτυχίας καὶ εἰσέβαλλεν εἰς τὸ χαρμεῖον. Εἰς μάτην ἐκατὸν εὐνούχοι ὑπερήσπιζον μὲ τὰ ἐγγχειριδιά των τὰ κατώφλια τῶν κισκίων. Οἱ γιαντισαροὶ ἀνεπήδων εἰς τὰς στέγας, διεβρήγγυνον τοὺς ὀλόους, κατεκρημνίζοντο εἰς τὰς αἰθούσας καὶ ἤρπαζον τοὺς βασιλόπαιδας ἐκ τοῦ κόλπου τῶν μητέρων. Αἱ βασιλομήτορες ἐσύροντο ἐκ τῶν ποδῶν ἐκτὸς τῆς κρύπτης των, ὑπερήσπιζον ἐαυτὰς διὰ τῶν ὀνύχων καὶ τῶν ὀδόντων, ἐπιπτον ἀνατρεπόμεναι ὑπὸ τὸ γόνυ τῶν μπαλατζιδῶν, καὶ ἀπέθνησκον στραγγαλιζόμεναι μὲ τὰ σχοινία τῶν παραπετασμάτων. Αἱ Σουλτάναι, ἐπανερχόμεναι οἰκαδε, ἐξέβαλλον κραυγὰς τρομερὰς βέβησαι κενὰ τὰ λίκνα, καὶ ερεφόμεναι ὅπως ἐρωτήσωσι τὰς δούλας, ἀντὶ πάσης ἀποκρίσεως ἀπελάμβανον σιγὴν φρικώδη, ἥτις ἐσήμαινεν: — Ὑπαγε νὰ ζητήσῃς εἰς τοὺς

πόδας του θρόνου το τέκνον σου!—Οί ευνούχοι έντρομοί ήρχοντο ν' αναγγείλωσιν εις τας ευνουμένους, εξυπνησάσας από θόρυβον μακρυνόν, ότι αι κεφαλαί των ανιμένοντο, και ότι έπρεπε να προπαρασκευασθώσι προς τον θάνατον. Αί τρεις καθίναι του Σελίμ, καταδικασθείσαι εις τον δια του βρόχου και του πάκου θάνατον, ήκουον την νύκτα τας λαισθίας κραυγάς άλλήλων, και εξέπνεον εις τὰ υπόγεια υπό τας σπασμωδικάς χειράς των βωδών. Θανάσιμοι ζηλοτυπία και εκδικήσεις φρικώδεις έκαμον ν' αντηχώσι τὰ κίβσκια από στεναγμούς και κραυγάς, αίτινες μετέδιδον την φρίκην εις όλον τὸ χαρέμιον. Η Κιρκασσία μήτηρ του Μουσταφά κατασπάρτατε τὸ πρόσωπον της Ροζολανής, αι αντίζηλοι ευνουόμεναι εκολάφιζον την Σακερμπούλι, ή σουλτάνα Ταρχάν έδλεπεν αστράπτου υπέρ την κεφαλήν των πλασματων της τὸ εγχειρίδιον Μωάμεθ του Δ', ή πρώτη καθίνα του πρώτου Αχμέδ έπνιγε με τας ίδιαις αυτης χειρας την αντίζηλον δούλην, και κατέπιπτεν έπειτα και αυτη κτυπηθείσα δι' εγχειριδίου εις τὸ πρόσωπον, υπό τους πόδας του Χαδισάχ, ώρουμένη εξ οδύνης και λύσσης· αι ζηλότυποι καθίναι ανιμενον άλλήλας εις τους σκοτεινούς διαδρόμους, απεκάλουں άλλήλας με μεγάλας κραυγάς «πωλημένα κρέατα», και περιέβαλλον άλλήλας εις τας ἀγκάλας ως τίγρεις συγκатаσπασσόμεναι τον τράχηλον και τους νεφρούς με τας αιχμάς εγχειριδίων φαρμακωμένων. Τίς οίδε δε πόσοι φόνοι εξετέλεθησαν χωρις ποτε να γνωσθώσι, πόσοι δουλοι επνίγησαν εις τας κρήνας, πόσοι εφονεύθησαν τυφθείσαι με την λαβήν των όπλων εις τους μήνιγγας, πόσοι δισπαράχθησαν από τὸ κολιμπάτι των ευνούχων, και πόσοι συνεβραύθησαν μεταξύ των σιδηρών θυροφύλλων συμπιεσθείσαι υπό των γαλυθιδίων χειρών δεκα εκμανών ζηλοτύπων! Αί καλύπτραι απέπνιγον τους λυγμούς, τὰ άνθη απέκρουπον τὸ αίμα, δύο σκια ήρακίζοντο εις τον λαδύρινθον των σκοτεινών δειδροστοιχιών φέρουσαι μαυρόν τι πράγμα· οι φρουροι των πυργων, οι επί της οχθης της Προποντιδος, ήκουον ψόφον τινά, ως σώματος καταπίπτοντος εις την θάλασσαν, και τὸ χαρέμιον εξηγήρετο παλιν την πρωίαν, εδωδες και μειδιών, όπως πάντοτε, χωρις να παρατηρήση ότι εις των δισχιλιών αυτου θαλαμισκων ήτο κενός.

¹ Ητοις συνήμια.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Εκ των του Gaston Tissandier].

Η Αμερική, δια τους μεγίστους ποταμούς αυτης, οίτινες καθις ύσιν εύκολον την μετακίνησιν, έφαινετο μάλλον της Γαλλίας πρόσφορος εις την χρήσιν των πυροκινήτων πλοίων. Και τῷ έντι εκεί ανεράνησαν εκ νέου μετά την πρόσχρονον ήδη λησμονηθείσαν απόπειραν του Διουσιού Πακίνου.

Ο Ίωάκωβος Ουάττ είχε πρό τινος καταστήσει γνωστήν εν Αγγλία την διττήν έχουσαν κίνησιν μηχανήν, επόστη δε ο καιρός να εφαρμοσθῃ εις την ναυτιλίαν. Τῷ 1784 ο Αμερικανός μηχανοποιός Ίωάννης Fitch επαρουσίασεν εις τον στρατηγόν Ουάσιγκτώνα πρωτότυπον πλοίου έχοντος κώπας εκ των συνήθων, δε εκίνει ο άτμός. Ο μηχανισμός ούτος κατασκευάσθη μετ' ου πολυ εις μεγάλας διαστάσεις, ο δ' εφευρέτης απεφάσισε να ποιήση δημοσία την πρώτην δοκιμήν, ήτις έγινετο ου μακράν της Φιλαδελφείας επί του ποταμού Δελαουάρ κατά τὸ θέρος του 1787. Ο Ουάσιγκτων και ο Βενιαμίν Φραγκλίνοσ, κατανοήσαντες ότι νέα απετηρία ήνοιγετο εις την ιστορίαν της πρόοδου, έθεώρησαν καλόν να συμμετάσχωσι της δοκιμης μετά τινων μελών του συνεδρίου και επέδωσαν τὸ πλοίου του Ίωάννου Fitch. Οτε τὸ πλοίαριον τούτο εκίνησεν υπό την επίδρασιν του άτμου, πάντες έκειναν άφωνοι εκ της εκπλήξεως. Αί κώπαι εκίνααι αι άνευ κωπηλατων κινούμεναι, ο εκ του μακροϋ σολήνας αποθρόσκων κωπής, εραίνοντο θαύματα, ή δ' εκπλήξις εκορυφώθη οτε τὸ πλοιον ανεπλευσε τον ποταμόν προχωρουν μετά ταχύτητος πέντε μιλίων και ήμισος την ώραν, αναντίον του βούματος.

Η επιτυχία ήτο πλήρης. Έταιρία, ής προέσαντο ο Φραγκλίνοσ και ο σφοδς αστρονόμος Rittenhouse, συνέστη εν Φιλαδελφεία προς εφορηγήν και τελειοποίησιν της νέας εφευρέσεως. Τῷ 1788 ο Ίωάννης Fitch έλαβε παρά της αμερικανικής κυβερνήσεως προνόμιον αποκλειστικής χρήσεως της άκτοπλοίας εις πάντε Πολιτείας, συγχρόνως δε εθνικής έρανος παρέσχεν αυτῷ τὰ αναγκαία κεφάλαια προς κατασκευήν μεγάλης μηχανής. Ο Fitch απεφάσισε να συστήσῃ τακτικήν υπηρεσίαν μετακομίσεως μεταξύ Φιλαδελφείας και Τρέντωνος, ήτοι εις διάστημα εξ εως επτά χιλιομέτρων, άλλ' οτε ήθέλησε να κατασκευάσῃ μεγάλην άτμομηχανήν, απήντησε προσκόμματα σχεδόν ανυπερέβλητα. Συνεργάτας είχε σιδηρουργούς και κλειθροποιούς αδελφούς, ώστε και τοι πολλάς κατέβαλε προσπαθείας και δαπάνας, ή μηχανή κατασκευάσθη κακώς και παρέσχεν αποτελέσματα άτελη. Τὸ νέον άτμόπλοιον έπλευσε πολυ χειρότερον του πρόσ αυτου δοκιμασθέντος. Τούτο ήρκεσεν όπως προτήση ούχι τον Fitch, άλλά τους υποστηρίζοντας αυτον κεφαλαιούχοις· ούτοι μετά φρίκης έδλεπον διαπνόμενα τὰ χρήματα, την δε εφεύρεσιν οπισθοδρομαύσαν μάλλον ή προοδούσαν. Αλλ' ύμως, χάρις εις την συνδρομήν νεών ανδρών, ο Ίωάννης Fitch ήδυνήθη να εξακολουθήσῃ τὸ έργον του, υποσχόμεναι να μεταποιήσῃ την μηχανήν και να δώσῃ εις τὸ πλοιον ταχύτητα οκτώ μιλίων την ώραν.

Εν έτος μετά την ύπόσχεσιν ταύτην ο εφευ-

ρέτης ήτο έτοιμος να εκπληρώσῃ αυτήν. Τὸ άτμόπλοιον εδοκιμάσθη επισήμως εν Φιλαδελφεία επί του ποταμού. Από του σημείου τούτου της αναχωρήσεως είχε καταμετρηθῆ εν μίλιον, εκανόνισθησαν δε και τὰ ωρολόγια· τὸ πλοιον εξετέλεσεν ακριβώς τον πλοῦν. Μετ' άλλων έγινετο δοκιμή επί παρουσία του πλήθους, τη προστασία του Διοικητου της Πενσυλβανίας, οστις ανεπέτασεν ιδία χειρὶ την σημαίαν των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικης· επί του άτμοπλοίου του Ίωάννου Fitch.

Μετά την τοιαύτην επιτυχίαν, τίς θα τὸ πιστεύσῃ; ο μηχανικός έπαυσεν αίφνης ύποστηριζόμενος και επιδοκιμαζόμενος. Εξ ανεξηγήτου μωρίας ούδεις έπίστειν εις την εδδοκίμωσιν της νέας εφευρέσεως· ο Fitch έθεωρετο υπό των συμπολιτών του ως άνθρωπος άμοιρος πρακτικῶν νοδς, δυσπιστίαν δε ενέπνευεν ο ένθουσιασμός αυτου λέγοντος ότι τὸ πλοιον του «θα διαπλευσῃ ποτε τον Ατλαντικόν».

Εν τούτοις ο Fitch τη συνδρομή ενδς των πιστοτέρων φίλων του, του Ιατροϋ Θόρντων, ετελειοποιεί αδιαλείπτως τὸ σύστημα του. Την 11 Μαΐου 1790, πνέοντος εναντίου ανέμου, τὸ άτμόπλοιον έπλευσεν από Φιλαδελφείας εις Burlington μετά ταχύτητος επτά μιλίων την ώραν. Αλλ' ούδε τὸ λαμπρόν τούτο αποτέλεσμα ίσχυσε να πείσῃ τους δυσπιστούντας. Υπό οικονομικήν έποψιν, εκ των γενόμενων διαπανών, ούδεν είχε προκύψει κέρδος. Οι μέτοχοι της επιχειρήσεως ένόμισαν ότι δεν ώφειλον να βοηθήσωσιν επί πλέον τον άτυχῷ Ίωάννου Fitch. Μάτην ο εφευρέτης εν τη απογνώσει του ανεκραξεν ότι μιὰς έτι εδείτο ουσίας, ότι τὸ έργον ήτο ώριμον και ή επιτυχία βεβαία, ότι ήγγικεν ή ώρα, καθ' ην τὰ άτμόπλοια ήθελον διαπλέει τον Ατλαντικόν. Πάντες τον εχλεύαζον και τον απεκάλουں φρενοβλαβῆ. Ο Ίωάννης Fitch ούτω παραγνωρισθείς και εγκαταλειφθείς, απεφάσισε να καταλίπῃ την πατρίδα του και να μεταβῃ εις Γαλλίαν.

Εν έτει 1792 ο Αμερικανός μηχανικός απεβιβάσθη εις Lorient. Καίτοι έχων συστατικόν του εν Φιλαδελφεία προξένου της Γαλλίας, οστις είχε αναγγείλει την νέαν εφεύρεσιν εις την κυβερνήσιν του, ο Fitch ένσπαιζετο επί σκηνής ήκιστα προσφόρου εις τας επιστημονικάς ανακαλύψεις, καθόσον αι παραχρὶ του πολέμου έπλήρου αυτην. Εν τούτοις εις τας ύψεις του Fitch έλαμψεν άμυδρά τις ελπίδος ακτίς. Εν Φιλαδελφεία είχε γνωρίσει τον Brissot, μέλος της Εθνικής Συνελεύσεως, οστις έγινε φίλος και προστάτης αυτου, άλλ' ο προστάτης ούτος εκαρτομαήθη την 31 Οκτωβρίου 1793. Ο εφευρέτης, έρημος και άνευ πόρων, επέστρεψεν εις Lorient, εις τοιαύτην δε είχε περιέλθει δεινήν ανέχειαν, ώστε ήναγκάσθη να επαιτήσῃ τον ναυλόν του παρά του προξένου των Ηνωμένων Πολιτειών.

Ο Ίωάννης Fitch είχε αφιερώσει τον βίον του εις την πραγματοποίησιν μιὰς ιδέας· αναγκασθείς να παραιτήσῃ αυτην, εθεώρησεν ότι ή ζωή του ούδένα είχε λόγον, εκτοτε δε έγινε κατηφής και εκήτησεν εν τη μέση την λήθην των δεινών αυτου και της πενίας. Εσπέραν τινά, απαιδήσας ήδη, ήκολούθησε μόνος την οχθην του Δελαουάρ ποταμού, θεωρήσας δε από τινος βράχου τὸ θέατρον τούτο της παρελθούσης δόξης του και καταρασθείς την τεζώνη και τους ανθρώπους, εβρίφη εις τον ποταμόν και επνίγη.

Καθ' εν χρόνον ο Fitch απέθνησκεν, εις των συμπολιτών του και των πρώην συνταίρων του, ο Runsoy έναυγάει εν Αγγλία πειρώμενος και αυτός να ιδρύσῃ την άτμοπλοϊαν. Έταρος συμπολιτης των δύο άτυχών τούτων ανδρών ανεδεικνύετο κατά την αυτην περίπου εποχήν, ούτος δε ήτο ο Ροβέρτος Φούλτων.

Πόσας εγένθη πικρίας και πόσα απήντησε και αυτός προσκόμματα κατά την διάρκειαν του πολυέργου αυτου και βραχυτάτου βίου!

Ο Φούλτων, γεννηθείς εν τη κομητεία του Λανκαστερ εν Αμερική τῷ 1765, ήνδρώθη εν τη δυστυχία. Οι γονεΐς του ήσαν πτωχοι Ιρλανδοι μετανάσταται. Απολέσας τον πατέρα του εν ηλικία τριών έτων, έμαθε να αναγινώσῃ και να γράφῃ, έπειτα δε εστάλη εις Φιλαδελφείαν, όπου έγινε μαθητευόμενος παρά τινι χρυσοκόμῳ. Ο νέος Φούλτων, εκτακτον έχων κλίσιν προς την ζωγραφικήν, διηγε ζωγραφών εικόνας κατά τὰ διαλείμματα της εργασίας, τοσούτον δ' επροόδευσε εις την τέχνην ταύτην, ώστε δεκαεπταετής μόλις ών, επορίζετο δι' αυτης τὰ προς τὸ ζῆν. Ο μέλλον δημιουργός της άτμοπλοίας μετέβαινεν από πανδοχείου εις πανδοχείον, φέρων επί του ώμου τὰ χρώματα αυτου και τους χρωστήρας, και εξωγράφει επί τόπου σκηνογραφίας και εικόνας. Έγκαταστάς έπειτα εν Φιλαδελφεία ως μικρογράφος, απέκτησε φήμην και εκέρδησεν εντός μικροϋ ποσότητα χρημάτων ικανήν, δι' ής ήγόρασεν εν τη κομητεία του Ουάσιγκτῶνος άγροκτήσιον, εν τῷ ή μήτηρ του εξησε κατά τὸ γῆρας της.

Τυχαία τις συνάντησις μεταβάλλει ενίοτε την τύχην του ανθρώπου. Ούτω συνέβη και εις τον Φούλτωνα. Πλοούσις τις Αμερικανός, ο Σαμουήλ Σκόρβιττ, ήγάπησε τον νέον ζωγράφον και προσέφερεν αυτῷ τὰ αναγκαία χρήματα, όπως μεταβῃ εις Λονδίνον παρά τῷ φίλῳ του Βενιαμίν Ουέστ, περιφήμῳ τότε ζωγράφῳ, οστις ήθελε προούμως υποστηρίξει τον νέον καλλιτέχνην.

Ο Ροβέρτος Φούλτων ανεχώρησεν. Ο Βενιαμίν Ουέστ υπεδέχθη αυτον ως φίλον, άλλ' ως εξ ανεξηγήτου ιδιοτροπίας ο νέος ζωγράφος παρήτησεν αίφνης την ζωγραφικήν και επεδόθη καθ' ολοκληρίαν εις τας μηχανικάς σπουδάς. Επὶ δύο έτη διατέλεσεν εν τινι τεχνουργείῳ της Βιρμιγγάμης ζωγραφῶν μηχανάς, έπειτα δε επανήλθεν

εις Λονδίον, όπου συνήντησε τὸν συμπολίτην του Rumsey καταγινόμενον εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἀτμοπλοίας δοκιμὰς αὐτοῦ. Ἡ μηχανικὴ τέχνη ἦτο ἡ ἀληθὴς τοῦ Φούλτωνος προορισμός· ὁ νέος μηχανικός εἰργάσθη ἀλληλοδιαδόχως εἰς διάφορα ἔργα, ἤτοι εἰς σχέδια νέου συστήματος διοχτεύσεως, εἰς κατασκευὴν εἰδούς ἀρότρου πρὸς ὄρυξιν ὄχτων καὶ μύλου πρὸς πρίσιν καὶ λείανσιν τοῦ μαρμάρου κτλ. Οὐδὲν τούτων ἐπέτυχεν ἐν Ἀγγλίᾳ.

Ὁ Φούλτων, ἐλπίζων βεβαίως νὰ εὕρῃ μείζονα ἐμφύχων ἐν Γαλλίᾳ, μετέβη εἰς Παρισίους τῷ 1796. Ἐκεῖθεν ἐβίβη βλέμμα πρὸς τὴν πατρίδα του. Τὸ ἐμπόριον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐπασχε δεινῶς ἐκ τῶν πολέμων, οἵτινες πρὸ τσοσούτου χρόνου ἐμάστιζον τὴν Εὐρώπην· ἡ Ἀγγλία, χάρις εἰς τὴν ναυτικὴν αὐτῆς ὑπεροχὴν, ἐξήσκει τότε εἶδος τυραννίας ἐπὶ τοῦ κόσμου, ἐμποδίζουσα τὴν εἰς Γαλλίαν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων προϊόντων. Ὁ Φούλτων ἀπεφάσισε νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν πατρίδα του τῆς δουλείας ταύτης· διδάχθεις ἐν Ἀμερικῇ τὰς ἀρχὰς τῶν κουακέρων, ὁ μέγας οὗτος τοῦ Φραγκλίνου σύγχρονος ἐπεθύμει νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν καθιστῶν ἐλευθέρων τὴν θάλασσαν. Ὅπως ἐπιτύχῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, ἀνάγκη ἦτο νὰ ἐπιφέρῃ τραῦμα εἰς τὴν ναυτικὴν δύναμιν τῆς Ἀγγλίας. Ὁ Φούλτων ἀνέλαβε τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἀγῶνα ἐνδὸς μόνου ἀνδρὸς ἐναντίον ἔθνους ὀλοκλήρου, καὶ ἐπενόησε δύο φοβερὰ μηχανήματα, δυνάμενα νὰ καταστήσωσιν αὐτὸν κύριον τοῦ κόσμου, τὸ ὑποβρύχιον πλοῖον καὶ τὸ ναυκλαστρον, ἀπεφάσισε δὲ νὰ παραδώσῃ τὰ ὄπλα ταῦτα εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπως δι' αὐτῶν καταβάλλῃ τὴν Ἀγγλίαν. Ἀλλὰ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ ἐματαιώσεν, ὡς θέλωμεν ἴδει κατωτέρω, ὁ Βοναπάρτης.

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1797 ἐγένοντο ἐν Παρισίοις ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα αἱ πρῶται δοκιμαί· ἐπράκειτο νὰ διευθύνωσιν ὑποβρυχίως καὶ νὰ προκαλέσωσι τὴν εἰς σημείον ὀρισμένον ἐκρηξίν κισθῶτων πεπληρωμένων πυρίτιδος, ἤτοι ναυκλάστρων προωρισμένων ν' ἀνατινάσωσι πλοῖα. Αἱ δοκιμαί αὗται ἦσαν λίαν δαπανηραί. Ὁ Φούλτων δαπανήσας ὅσα εἶχεν, ἐζήτησε συνδρομὴν παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ. Ἡ ἀναφορὰ αὐτοῦ ἐστάλη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπου ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἐκήρυξεν ἀπραγματοποίητον τὸ σχέδιον τοῦ ἀμερικανοῦ μηχανικοῦ. Ὁ Φούλτων μὴ θέλων νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν ἀδικαιολόγητον αὐτῆν ἔρνησιν, κατασκευάσεν ὠραίον σχέδιον τοῦ ὑποβρυχίου αὐτοῦ πλοίου, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι τὸ ψήλαφτόν τοῦτο ἐπιχειρήματα, ἤθελε πείσει τοὺς μὴ πιστεύοντας. Τρία ἔτη πωσθηθὼν εἰς διαθήματα ἀνωρελῆ καὶ εἰς ματαίας ἀλήθειαι. Ὁ Φούλτων ἐστράφη πρὸς τὴν Ὀλλανδίαν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἀπέτυχεν. Κατεχόμενος ὅμως ὑπὸ τῆς ιδέας του, ἀπετόλμησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔρ-

γον του μόνος. Ἐνθυμηθεὶς ὅτι ἔζησεν ἄλλοτε ἐκ τῆς ζωγραφικῆς, ἔλαβε καὶ πάλιν τοὺς χρωστηράς του καὶ ἐξωγράφησε πανόραμα, τὸ ὅποιον ἐκίνησε τὴν περιέργειαν ὀλοκλήρου τῆς πόλεως τῶν Παρισίων καὶ ἐπλήρωσε τὸ ταμεῖόν του. Τὰ χρήματα ταῦτα ὁ Φούλτων ἀφείρασεν εἰς τὰς δοκιμὰς του, ἔπειτα δὲ πεποιθὼς εἰς τὸ ἔργον του καὶ εἰς ἑαυτὸν, ἀπετάθη πρὸς τὸν Βοναπάρτην, ἄρτι ἀναγορευθέντα ἰσθίον ὑπατον. Ἡ κυβέρνησις, ἐπὶ τῇ εὐνοικίᾳ ἐκθέσει τοῦ Volney, τοῦ Monge καὶ τοῦ Laplace, ἐχορήγησεν αὐτῷ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια. Τῷ 1800 εἶχε κατασκευάσει μὲγα ὑποβρύχιον πλοῖον, ὅπερ ἐδοκιμάσθη ἐν Ἀβρῆ καὶ ἐν Ρουένῃ. Ἐκτὰ τὸ ὄρος τοῦ 1801, λέγει ὁ L. Figuiet, ὁ Φούλτων μετέβη εἰς Πρέστην ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πλοίου καὶ ἐξετέλεσεν εἰς τὸν λιμένα ἐκεῖνον πλείστα πειράματα ἀξία λόγου. Ἡμέραν τινα ἐβουβίσθη εἰς βάθος 80 μέτρων καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης μετὰ 20 μόνον λεπτά, διανύσας ἰκανὸν διάστημα, ἔπειτα δὲ βυθισθεὶς ἐκ νέου, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ εἶχεν ἀναχωρήσει. Τὴν 9 Ἀυγούστου 1801 ἔμεινε πλέον τῶν τεσσάρων ὡρῶν ὑπὸ τὰ ὕδατα καὶ ἐξήλθεν εἰς ἀπόστασιν πέντε μιλίων ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ βυθισμοῦ.

Μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας ἐπανέλαβεν ἐν Πρέστη καὶ τὰς δοκιμὰς τῶν ναυκλάστρων. Τὸ σύστημα αὐτοῦ ἀπέτελε κισθῶτιον γάλκιον περιέσχον 100 λίθρας πυρίτιδος, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ ἀναφλέξῃ πυροδαίσιον εἰς ὀρισμένην στιγμὴν. Τὸ κισθῶτιον ἦτο δεδεμένον εἰς σχοινίον ἔχον τρίακοντα μέτρων μήκος, τὸ δὲ ἀναφλεκτικὸν μηχανήμα ἐνήργει ἐπὶ πλοιαρίου. Περιεῖχεν ἄρα πλήρη τὴν ἀρχὴν τοῦ νῦν ναυκλαστροφόρου πλοίου. Ὁ ἐφευρέτης ἀνετίναξε λέμβον ἐν τῷ λιμένι εὐρισκομένην, χειροκροτοῦντος τοῦ πλήθους, τὸ ὅποιον εἶχεν ἐλκύσει τὸ καινοφανὲς τῆς σπουδαίας ταύτης ἀποπειράς. Ὁ Φούλτων ἐπαρῶν νὰ πλησιάσῃ ἀγγλικά τινα πλοῖα περιπλέοντα οὐ μακρὰν τῆς παραλλῆλως, ἀλλ' ἀπέτυχεν, καὶ μεγάλως ὡς ἐκ τούτου δυσηρέστησε τὸν πρῶτον ὑπατον.

Ὁ Βοναπάρτης ὑπέκρινεν εἰς τὰς παλαιὰς συνηθείας, οὐδεμίαν ἀπέδιδε σπουδαιότητα εἰς τὰς νέας ἐφευρέσεις τοῦ Ἀμερικανοῦ μηχανικοῦ, οὐδ' ἔλαβε κἄν τὸν κόπον ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἐπανειλημμένας αὐτοῦ ἀναφοράς.

Ὁ Φούλτων, ἀποκαμὼν ἐκ τοῦ ἐξαετοῦς τούτου ἀγῶνος, ὃν διεξῆγε χάριν κυβερνήσεως τυφλωττούσης, ἠτομάζετο ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Ἀμερικὴν, ἀλλ' ὁ πρῶτος ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης Λίβιγγστον τὸν ἀπέτρεψε, προτείνας αὐτῷ ν' ἀναλάβῃσιν ὁ μὲν τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου προβλήματος τῆς ἀτμοπλοίας. Ὁ Φούλτων ἐμελέτησε τὸ ζήτημα τοῦτο μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ ἐπιμελείας. Κατανοήσας ὅτι οἱ προκάτοχοι του ἀπέτυγον δι' ἔλλειψιν ἰσχυρῆς μηχανῆς, μετεποίησε τὴν μηχαν-

ὴν τῶν πρὸ αὐτοῦ δοκιμασθέντων πυροκινήτων πλοίων, καὶ κατασκευάσας μικρὸν σχέδιον πλοίου, οὐ τὰ πτερά ἐκινούντο διὰ μακροτάτης ἀλύσεως, ἐδοκίμασεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ παραποταμίου Ἀγγρόνης πλησίον τῆς Πλουμβιέρης. Ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους, κατασκευάσας τῇ βοήθειᾳ τοῦ Λιβιγγστοῦ πλοῖον ἔχον τὸ αὐτὸ σύστημα, ἀλλὰ διαστάσεως πολὺ μεγαλειτέρας. Τὴν 9 Ἀυγούστου 1803 τὸ ἀτμόπλοιον ἐπλευσεν ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα ἐπὶ παρουσίᾳ πολυαριθμῶν θεατῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν ὁ Bougainville, ὁ Bossut, ὁ Carnot καὶ ὁ Perier, ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Τὸ πλοῖον ἐπροχώρησεν ἐναντίον τοῦ βεύματος μετὰ ταχύτητος 1,6 μέτρου τὸ δευτερόλεπτον.

Εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο πείραμα μόλις ἐδόθη προσοχὴ· οἱ Παρισίνοι, ἐπηρμένοι ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων νικῶν τοῦ Βοναπάρτου, μετ' ἀδιαφορίας ἔβλεπον τὸ πλοιαρίον τοῦ Φούλτωνος, τὸ ὅποιον ἐφ' ἰκανὸν χρόνον ἔμεινε ἠγυροβοηθούμενον εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Σηκουάνα ἐν μέσσις Παρισίοις. Ὁ ἐφευρέτης ἀπετάθη καὶ δεύτερον πρὸς τὸν πρῶτον ὑπατον ζητῶν νὰ υποβάλλῃ τὸ σύστημα του εἰς σπουδαίαν ἐξέτασιν. Ὁ Βοναπάρτης ἀπεκάλεσε τὸν ἐφευρέτην τυχοδιώκτην καὶ ἀγύρτην, οὐδένα ἄλλον ἔχοντα σκοπὸν ἢ νὰ τῷ ὑπεξαίρεσθαι χρήματα.

Ἀπίστευτος φαίνεται ἡ τοιαύτη τύφλωσις, ἀλλ' ὅμως εἶναι πρᾶγμα θετικώτατον. Εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ στρατάρχου Μαρμὸν, δημοσιευθέντα τῷ 1857, ὑπάρχουσι πολυτίμοι τινα πληροφορίαι περὶ τῆς ἀληθοῦς φύσεως τῶν μεταξὺ Φούλτωνος καὶ Βοναπάρτου σχέσεων.

Ἄ ὀ Βοναπάρτης, λέγει ὁ στρατάρχης Μαρμὸν, ἐσκέφθη καὶ ἐπρότεινε νὰ ἐφαρμίσθῃ εἰς τὴν ναυτικὴν τὴν ἀτμομηχανὴν ὡς κινητικὴν δύναμιν. Ὁ Βοναπάρτης, ὅστις ὡς ἐκ τῶν προλήψεων αὐτοῦ ἀντεφρότο κατὰ τῶν νεωτερισμῶν, ἀπέβριψε τὴν πρότασιν τοῦ Φούλτωνος. Ἡ πρὸς τὰ καινὰ ἀποστροφὴ τοῦ αὐτοῦ προσέκλυεν ἐκ τῆς ἀνατροπῆς του ὡς πυροβολητοῦ. . . . Ἀλλὰ ἐπιφυλακτικὴ σύνεσις δὲν σημαίνει περιφρόνησις πρὸς τὰς βελτιώσεις καὶ τὰς τελειοποιήσεις. Καὶ ὅμως εἶδον τὸν Φούλτωνον παρακαλοῦντα νὰ γίνωσι δοκιμαί καὶ ζητοῦντα ν' ἀποδείξῃ τὰ ἀποτέλεσμα τῆς ἐφευρέσεώς του. Ὁ πρῶτος ὑπατος ἀπεκάλεσεν αὐτὸν ἀγύρτην καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀκούσῃ. Παρενέβη δὲ, ἀλλὰ δὲν ἠδύνηθη νὰ κλονίσῃ τὴν πεποίθησιν τοῦ Βοναπάρτου. . . ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑπολογίσῃ τις τίς ἤθελε συμβῆν ἂν συγκατετίθετο νὰ φωτισθῇ. . . . Τὸν Φούλτωνον ἔπειρεν ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς τῆς Γαλλίας δαίμων. Ὁ πρῶτος ὑπατος, κωφεύσας εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ, ἀπεσβόησε τὴν τύχην.

Ὁ Φούλτων ἀνεχώρησεν ἐκ Γαλλίας, μετὰ παρέλευσιν δὲ τεσσάρων μόλις ἐτῶν, ἤτοι τῷ 1807, τὸ ἀτμόπλοιον τοῦ Clermont ἐπεχειρῆσεν ἤδη τὸν

πρῶτον αὐτοῦ πλοῖον εἰς Νέαν Ὑόρκην καὶ καθέρου ὀριστικῶς τὴν ἀτμοπλοίαν. Τὸ Clermont εἶχε χωρητικότητα 150 τόνων καὶ ἀτμομηχανὴν 18 ἵππων δυνάμεως.

Ὅτε ὁ Φούλτων ἐπέβη τοῦ πλοίου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, ἤκουσε περὶ αὐτὸν ἐκφερομένους ἐμπαιγμοὺς εὐθελῆς καὶ ἀπειλητικὰς κραυγὰς ὑπὸ πλήθους ἀμαθῶν καὶ ἐχθρικοῦ. Ἀλλ' αἴφνης, ὡς ἐκίνησε τὸ ἀτμόπλοιον, ἐνθουσιαστικῶς ἀπερίγραπτος κατέλαβε τοὺς πάντας καὶ ἐξεδηλώθη δι' ἐπευφημιῶν, χάριν τῶν ὁποίων ὁ ἐφευρέτης ἐλησμόνησε τὰς προτέραις ὕβρεις. Ἄ ἄνδρες τινεῖς ἀμοιροὶ πάσης παιδείας καὶ ἀεροφοροῦντες, ἐξεσφενδόνισον ἐτι χυδαίους τινὰς ἀστελισμοὺς, ἀλλ' ἐπὶ τέλους περιέπεσαν εἰς ἄκραν ἀθυμίας, οἱ δὲ πολλοὶ, βλέποντες τὸν θρίαμβον τοῦτον τῆς μεγαλοφυΐας, δι' ἀκρατῆτων χειροκροτημάτων ἐξεδήλωσαν τὸν θαυμασμόν αὐτῶν.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας, ὁ Φούλτων ἀνήγγειλε διὰ τῶν ἐφημερίδων ὅτι προετίθετο νὰ συστήσῃ ὄπισθεν τακτικὴν μετακομίσεως ἐπὶ τοῦ Οὐδδωνος ποταμοῦ μεταξὺ Νέας Ὑόρκης καὶ Ἀλθανύ. Τὸ Clermont διήνυσεν 120 χιλιόμετρα εἰς τρίακοντα δύο ὡρας.

Οὐδαὶς ἐπιβάτης ἐτόλμησε νὰ συνοδεύσῃ τὸν Φούλτωνον κατὰ τὸν ἀνάπλουον. Κατὰ τὸν κατάπλουον προσῆλθεν εἰς αὐτὸν, λέγει ὁ Figuiet, ἐν τῇ ἀξιολόγῳ αὐτοῦ ἱστορίᾳ τῶν ἀτμοπλοίων, Γάλλος ὀνομαζόμενος Andrieux, ὅστις κατόκει τότε ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Οὗτος ἐπιβάς τοῦ πλοίου ὅπως κανονίσῃ τὰ τοῦ ναύλου, εὗρεν ἐν αὐτῷ ἕνα μόνον ἄνδρα γράφοντα ἐν τῷ κοιτωνίσκῳ. Ὁ ἄνθρωπος ἦτο ὁ Φούλτων.

— Δὲν ἔχετε, εἶπεν ὁ Γάλλος, σκοπὸν νὰ καταβῆτε εἰς Νέαν Ὑόρκην μετὰ τὸ πλοῖόν σας;

— Ναι, ἀπήντησεν ὁ Φούλτων, θὰ προσπαθῶ νὰ τὸ κατορθώσω.

— Θέλετε νὰ μὲ δεχθῆτε εἰς τὸ πλοῖόν σας;

— Βεβαίως, ἂν ἔχετε ἀπόφασιν νὰ ὑποβληθῆτε μετ' ἐμοῦ εἰς τοὺς τυχὸν παρουσιασθησομένους κινδύνους.

Ὁ Andrieux ἠρώτησε τότε ποία ἦτο ἡ τιμὴ τοῦ ναύλου, καὶ ἐπλήρωσεν ἐξ ὀβολῶν.

Ὁ Φούλτων ἔμεινε ἀκίνητος καὶ σιωπηλὸς θεωρῶν, ὡσεὶ ἄνθρωπος βεβημένος, τὸ δὸθεν αὐτῷ ἀργύριον. Ὁ ἐπιβάτης ἐφοβήθη μήπως ἔσφαλε κατὰ τι.

— Δὲν μοι ἐζητήσατε τόσα; εἶπε.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Φούλτων συνῆλθε καὶ ἀτενίσας τὸν ξένον ἐδάκρυσε.

— Συγχωρήσατέ μοι, εἶπε, διὰ φωνῆς ἡλλοιωμένης; ἐσκεπτόμην ὅτι τὰ ἐξ ταῦτα δολάρια εἶναι ἡ πρώτη ἀμοιβὴ τῶν πολυχρονίων περὶ τὴν ἀτμοπλοίαν κόπων μου. Εὐχαρίστως δὲ, προσέθηκε, λαμβάνων τὴν χεῖρα τοῦ ἐπιβάτου, ἤθελον προσκαλέσει ὑμᾶς νὰ συμπιέτε μετ' ἐμοῦ φίλων οἴνου εἰς μνημόσυνον τῆς στιγμῆς ταύτης, ἀλλ'

είμαι τόσον πτωχός, ώστε δὲν δύναμαι νὰ σὰς τὴν προσφέρω».

Ἡ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις δημιουργία τῆς ἀτμοπλοίας, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ τῶν μεγίστων συμβάντων τῆς ἱστορίας, εἶναι δὲ ἔργον τοῦ Ῥοβέρτου Φούλτωνος, ὅστις μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βίου του ἠγωνίσθη ὑπὲρ τῆς προόδου. Τῷ 1814 κατεσκευάσθη χάριν τῆς Ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως ἀτμοδρόμος ἀπὸ Νέας Ἰερσέης ἐπὶ τὴν Ἰνδιάναν, καθότι εἶχε 145 ποδῶν μήκος. Ὁ ἐφευρέτης δὲν εἶδεν αὐτὸν ἐν ἐνεργείᾳ. Ἐπανερχόμενος ἐκ Τρέντωνος, πρωτεύουστος τῆς Νέας Ἰερσέης, ὅπου ἐξεδικάσθη ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ συνεταίρου του Λιβεργστῶνος δίκη, κατελήφθη ἐπὶ τοῦ Οὐδσωνος ὑπὸ δριμυτάτου ψύχους, καὶ ἀπέθανε τὴν 24 Φεβρουαρίου 1815 πεντηκοντούτης ἡλικίας, συνεπείᾳ σφοδροῦ πυρετοῦ. Τὸ συνδεδμητὸν τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ἰερσέης ἐπενηθρόρησε τριάκοντα ἡμέρας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγάλου αὐτῆς πολίτου.

ΕΙΣΑΞ. Σ. ΣΟΥΤΡΟΥ

ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΙΣΙΩΝ

ἐν Μένλο-πάρκ.

Τὸ Μένλο-πάρκ εἶνε μικρὸς σταθμὸς ἐν τῇ σιδηροδρομικῇ γραμμῇ τῆς Πενσυλβανίας, ἀπέχων ὀκτὼ περίπου μίλιας τῆς Νέας Ἰερσέης. Ἐνταῦθα ἀποκατέστη πρὸ πενταετίας ὁ Ἰδισων, ἀναγκασθεὶς νὰ καταλίπῃ τὴν πενιχρὰν ἐν τῇ μεγαλοπόλει κατοικίαν του, ἔνθα αἱ ἐργασίαι αὐτοῦ διεκόπτοντο κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπὸ πολυαριθμῶν περιέργων, οἵτινες τὸν ἐπισκέπτοντο.

Τὸ ὅλον τῶν κατοίκων τοῦ Μένλο-πάρκ ἀνέρχεται εἰς διακοσίους περίπου, ὧν οἱ πλείστοι εἰσὶν ἐργάται τοῦ Ἰδισων μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των. Πάντες δὲ οὗτοι εἰσὶν ὀλοψύχως ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν ἀρχηγόν των, οὗτινος παρομιώδης εἶνε ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ προσήνεια.

Τὸ κατάστημα, ἐν ᾧ ἐργάζεται ὁ Ἰδισων, εἶνε πάντοτε κατάφωτον ἐκ μυρίων φώτων ἠλεκτρικῶν. Ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὐτοῦ ὁ διάσημος ἐφευρέτης φαίνεται ὅτι παρεδέχθη τὸ σύστημα τῶν ἀλχημιστῶν, ἐργαζόμενος κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν νύκτα. Εἶνε δὲ τοσοῦτον δεδομένος εἰς τὰ ἔργα του, ὥστε πολλάκις συμβαίνει, ἀρχίσας πείραμά τι μετὰ τοῦ ἀρχιεργάτου αὐτοῦ, νὰ ἐξακολουθήσῃ αὐτὸ μετὰ ἐμμονῆς ἀκαταβλήτου καὶ ἀπερισπάστου ἐπὶ ὅλας εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, μὴ διακόπτων οὐτε στιγμὴν οὐδὲ ἀφίνων τὴν ἐργασίαν, εἰ μὴ κατανικώμενος ὑπὸ τοῦ ὕπνου ἢ τῆς πείνης, ἀφοῦ ἄνθρωπος ὧν καὶ αὐτὸς ὑπέκειν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Τὰ ἐργαστήρια αὐτοῦ ἐν Μένλο-πάρκ εἶνε πλήρη μηχανῶν καὶ σκευῶν νεωτάτης ἐφευρέσεως, ὑπάρχει δ' ἐν αὐτοῖς καὶ πλήρης συλλογὴ πάντων τῶν ὑπαρχόντων χημικῶν στοιχείων καὶ σκευασίων, ὅπως αὐτῷ ὁ ἐφευρέτης ἔχη πάντοτε πρῶχειρον

πάν ὅ,τι ἤθελε χρειασθῆ δι' οἰονδήποτε αὐτοῦ πείραμα.

Τοιοῦτον εἶνε τὸ ἐργαστήριον τοῦ μεγαλοφυοῦς Ἀμερικανοῦ, τοῦ Μάγνου τοῦ Μένλο-πάρκ, ὡς τὸν ὀνομάζουσιν, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἔτι ἐτῶν μόλις ἠδύνατο νὰ συστραφῇ ἐντὸς τῆς μικρῆς του τρύπας ἐν τῷ μεγάλῳ ἠπειρωτικῷ σιδηροδρόμῳ, ἔνθα ἐπόλοι τὰς ἐφημερίδας του, καὶ ὅπου τὰς ἐργασίας αὐτοῦ διέκοψεν ἡ αἰφνιδία ἀνάφλεξις πόσότητος τινὸς φωσφόρου, ἐξ ἧς ἐπυρπολήθη ὁλόκληρος ἡ ἀμαξοστοιχία.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΗΝΕΥΜΑ

Φιλοσοφικὴ ἀπάντησις

— Ἀπὸ τὴν τελευταίαν συνάντησίν μας, φίλτατε, εὗρισκω ὅτι ἤρχισατε ὀλίγον νὰ ἀσπάζεσθε.

— Ἄ, δὲν εἶνε τίποτε! Ὀλίγη σκῆν ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ζωῆς.

*

Ὁ κ. Κ* * συναντᾷ ἕνα τῶν φίλων του.

— Ἄ! λέγει οὗτος, πηγαίνεις βέβαια εἰς τῆς Κ* Χ* ;

— Ἐπήγαινα τῶντι νὰ τῆς κάμω ἐπίσκεψιν, ἀποκρίνεται ὁ ἄλλος. Εὐτυχῶς ἐνθυμήθηκα ἐγκαίρως ὅτι σήμερον μένει ἐς τὸ ἴππητι... καὶ ἀνέβαλα τὴν ἐπίσκεψιν δι' αὐριον.

*

Ἀφορισμὸς γαστρονόμου.

Τὰ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ γεύματος παρατιθέμενα τρώγει τις διὰ νὰ ζήσῃ.

Τὰ κατόπιν τούτων τρώγει—διὰ νὰ φάγῃ.

Τὰ ἐπιδόρπια τρώγει—διὰ νὰ πῆγ.

*

— Προσερχόμενός τις εἰς τὴν θυρίδα λεωφορείου ἐρωτᾷ :

— Γεμάτη εἶνε ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῆε ;

— Ὅχι, ἀπαντᾷ φωνὴ τις ἐσωθεν, ὄχι, ἕνας κοῦκκος λείπει μοναχᾷ, εἰσάλλετε.

*

Αἱ γυναῖκες αἱ ψιμυηζόμεναι φέρουσιν ἐρυθρὸν τὸ πένθος τῆς ἀνθρωπότητός των.

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

* * * Ἡ δυστυχία εἶνε σκληρὸν σφύριον, τὸ ὁποῖον ἐνῷ κτυπᾷ διαπλάττει τὸν χαρακτῆρα.

* * * Τοῦτο τὸ κοινὸν μὲ τοὺς δρόμους ἔχουσιν οἱ δικηγόροι, ὅτι οἱ συντομώτεροι εἶνε καὶ οἱ καλλίτεροι.

* * * Τὸ παραμικρὸν πρῶγμα δύναται νὰ μᾶς παρηγορήσῃ, διότι καὶ τὸ παραμικρὸν δύναται νὰ μᾶς λυπήσῃ. (Πισχάλ).

* * * Αἱ γνώσεις, ὡς ἀπεκτῆσαμεν, δὲν πρέπει νὰ μόνον ἀνακτοῖ καὶ συγκεχυμέναι ἐν τῷ πνεύματι

ἡμῶν ὀφείλομεν νὰ εἰξεύρωμεν τί γνωρίζομεν, ὅπως ἐν ἀνάγκῃ κάμνωμεν χρῆσιν αὐτῶν. (Λέιβνιτς).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἄ Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ μέγας μελοποιὸς Μοζαρτ συνήγου ἐν ἐκυτῷ τὰς παραδοξοτέρας ἀντιθέσεις χαρακτῆρος· νῦν μὲν θεωροῦσθαι, ἄλλοτε μελετηρὸς καὶ σιωπηλὸς, ἄλλοτε παίκτης ἐμπαθῆς καὶ ἄλλοτε ἀφωσιωμένος ὅλος εἰς τὴν ἐργασίαν, εἶχε πάντοτε τὰ αἰσθήματα εὐγενῆ καὶ ἐξέφραζεν αὐτὰ μεθ' ὅλης τῆς ἀφελείας τῆς περιπαθοῦς καρδίας του. «Μ' ἀγαπᾶτε πολὺ ;», ἔλεγε παιδίον ἔτι πρὸς πάντα ἐρχόμενον εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ πατρὸς του· ἐν δὲ ἐβράδυνε νὰ δοθῇ αὐτῷ καταρατικὴ ἀπάντησις, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληροῦντο ἀμέσως δακρύων. Ἐν τούτοις μετὰ τῆς ὑπερβολικῆς ταύτης εὐαισθησίας συνήγου μεγάλην κλίσιν πρὸς τὰς θετικὰς ἐπιστήμας. Ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον εἶδον αὐτὸν νὰ καλύπτῃ ταὺς τοίχους καὶ τὰς τραπέζας δι' ἀριθμῶν καὶ σχημάτων γεωμετρικῶν. Ἄλλ' ἡ εἰς τὴν ὁδὸν ταύτην παρεκδρομὴ του ὑπῆρχε βραχυχρόνιος, διότι ταχέως ἐπανήλθεν εἰς τὴν προσφιλεῖ αὐτῷ μουσικῇ. Μιᾶ τῶν ἡμερῶν ἐδῶρθησαν αὐτῷ μικρὸν βιολιον ἀνάλογον πρὸς τὸ ἀνάστημά του· ἀμέσως δὲ ἤρχισε μόνος καὶ κρυφίως νὰ γυμνάζεται εἰς τὸ ἔργον. Μετὰ τινα καιρὸν ὁ Wengl, διδάσκαλος τότε βιολιστῆς, ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ πατρὸς του, ἱκανωτάτου καὶ τούτου μουσικοῦ, εἰς ὃν προσέειπε νὰ δοκιμάσῃ τινὰς τριώδιος, ὡς εἶχε συνθέσει. Ὁ μικρὸς Μοζαρτ ἐζήτησεν εὐθύς νὰ ἀναθέσασαι καὶ εἰς αὐτὸν ἕν μέρος· ἀλλ' ὁ πατὴρ του ἠθέλησε νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ, ἐκείνου δ' ἐπιμένοντος τὸν ἐπέπληξε. Τότε τὸ παιδίον ἤρχισε νὰ κλαίῃ, λέγων ὅτι διὰ νὰ παίξῃ δευτερεύον τι μέρος δὲν ἦτο ἀπαραίτητον νὰ εἶνε ἔξοχος μουσικός.—«Αἰοιῶν, τοῦ λέγει τότε ὁ πατὴρ του, παῖξε, ἀλλὰ ὅλος διόλου σιγᾷ, διότι ἐὰν ἀκουσθῆς, θὰ σὲ διώξωμεν». Ἡ τριώδιος ἤρχισεν, οἱ δὲ ἐκτελοῦντες αὐτὴν ἔβαλον κραυγὴν ἐκπλήξεως ἀκούσαντες τὸ παιδίον εὐθύς εἰς τὴν πρώτην φωνὴν νὰ ἐκτελῇ ὄχι μόνον τὸ μέρος τοῦ δευτέρου βιολίου, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ πρώτου. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ τῆς ἐμψύτου αὐτῷ μεγαλοφυίας τὸ παιδίον προσφειδῆθη ὅλους τοὺς κανόνες τῆς ἀρμονίας. Ἦτο ἐξαετῆς μόλις ὅτε ἐπειράθη νὰ συνθέσῃ μελωδίαν τινά.—Τί κάνας αὐτοῦ ; τοῦ εἶπεν ὁ πατὴρ του βλέπων αὐτὸν νὰ μουτζουρῶν τεμάχιον χάρτου μουσικῆς.—Συνθέτω μίαν μελωδίαν, καὶ κοντεῖω νὰ τελειώσω τὸ πρῶτον μέρος.—Γιὰ δεῖξέ μας τὸ ἀριστούργημά σου.—Ὅχι, δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη! Ἄλλ' ὁ πατὴρ ἀσπάζει ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ υἱοῦ του τὸ μελανωμένον χαρτίον, ἐφ' οὗ ῥίπτει βλέμμα περιεργον. Αἰφνης οἱ ὀφθαλμοὶ του διαστέλλονται ἐκπληκτοί, μεϊδιᾶμα χαρᾶς καὶ ὑπερηφανείας πατρικῆς κα-

ταυγάξει τὸ πρόσωπόν του, τείνων δὲ τὸ χερτίον εἰς ἕνα τῶν φίλων του ἐκεῖ παριστάμενον· «Ἴδὲ, τὸν λέγει, τί σύνθεσις καὶ πόσον καλῶς ἐτήρησε τοὺς κανόνες !»

Ἄπιθανος δὲν πρέπει νὰ φανῇ εἰς οὐδένα ἢ ἔορτῃ, τὴν ὁποίαν θέλομεν ἀναφέρει κατωτέρω, οὐδ' ὅτι ἐγένετο σιωπηλὴ καὶ ἀθύρθεος; διότι οἱ ἔορτάσαντες αὐτὴν ἦσαν πάντες κοφάλαλοι. Ἄν ἔλειπον αἱ εὐφημῖαι, ἀνεπλήρουν ὅμως αὐτὰς ἄναρθροι κραυγαὶ λίαν ἐκφραστικαί.

Ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐν Παρισίοις διαμένοντες κοφάλαλοι, ζωγράφοι καὶ γλύπται, φιλόλογοι, ποιηταί, ὑπάλληλοι καὶ τεχνίται εἶχον συνέλπει τελευταῖον ἐν μεγάλῳ τινὶ ἐστιατορίῳ τῶν Παρισίων, ἵνα ἔορτάσωσι τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ ἀββᾶ de l'Érèe, τοῦ πρώτου διοργανωτοῦ τῶν σχολείων τῶν κοφάλαλων.

Ἡ διὰ χειρονομίῶν γλώσσα αὐτῶν ἐτελειοποιήθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ συμπόσιον δὲν ἐστερήθη οὐδεμίαν τῶν διασκεδάσεων, ὅσας παρέχουσι παρόμοιαι πανηγύρεις. Ἀπηγγέλησαν κατὰ τὰ ἐπιδόρπια λόγοι λίαν χειροκροτηθέντες. Νέος δὲ τις ποιητῆς ἀπήγγειλε μετ' αἰσθηματος καταθέλων τὴν ὁμήγησιν ποιήματι αὐτοῦ, ὅπερ μάλιστα καὶ ἐτιτλοφόρησεν «Ἡ Ἰμνην», μηδὲ ὅπως πτοηθεὶς μὴ κατασυντριβῆ ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως τῆς ὁμωνύμου ᾠδῆς τοῦ Λαμαρτίνου. Κατόπιν γηραιὸς τις καὶ πολιοῦριξ κοφάλαλος ἠρμήνευσε διὰ μιμησεως ἑρῶθιμου, ἦν αὐτὸς ἐπενόησε, διάφορα ἄσματα.

Τέλος δὲ, ἀναπετασθεῖσης αὐλαίας τινός, εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης ἐφάνη σκηνὴ προχείρους κατασκευασμένη, ἐπὶ τῆς ὁποίας κοφάλαλοι κλίσιν ἔχοντες πρὸς τὸ θέατρον παρέσθησαν τὸν «Κατὰ φαντασίαν ἀσθενῆ», μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας χειροκροτούμενοι ὑπὸ τῶν ἄλλων θεατῶν.

Ἄ Αἱ ἐφημερίδες τῆς Καλιφορνίας ἀναφέρουσιν ὅτι ἐν San-Francisco παρουσιάσθη πρὸ τινος ἢ πρώτης γυνῆ δικηγόρος, ἀνελαβοῦσα τὴν ἐννοσίον τῶν ἐνόρκων ὑπεράσπισιν ἀνθρώπου καταγορευμένου ἐπὶ φόνῳ.

Ἡ δικηγόρος, κυρία Γόρδων τὸ ὄνομα, ἦτο μελανεῖμων, ἔχουσα ὡς μόνον κόσμημα βάδον ἐν τῷ στηθοδέσμῳ αὐτῆς. Ἡ εἰς τὸ δικαστήριον εἰσοδὸς αὐτῆς συνεκίνησεν ὅλον τὸ ἀκροατήριον, ἀλλ' ἡ κ. Γόρδων προσεποιήθη ὅτι οὐδεμίαν ἔδωκε προσοχὴν. Τὴν μακρὰν αὐτῆς ἀγόρευσιν διέκοψαν πολλάκις αἱ ζωηραὶ εὐφημῖαι τοῦ ἀκροατηρίου, παρὰ τὰς αὐστηρὰς ἐπιτιμήσεις τοῦ προέδρου. Ὅτε δ' ἐν τέλει τὸ δικαστήριον ἐξέδωκεν ἀθωωτικὴν ἐτυμλογίαν, ἐνθουσιώδεις πάλιν ἐξεβράγησαν αἱ εὐφημῖαι τῶν ἀκροατῶν. Εἶνε δὲ οὐ μόνον εὐγλωττος δικηγόρος ἡ κ. Γόρδων, ἀλλὰ καὶ νέη καὶ ὡραία, καὶ λέγουσιν ὅτι κατεγοήτευσεν τὸ δικαστήριον.

Ἄ Γνωστὴ εἶνε ἡ ἰδιοτροπία τῶν Ἀγγλων καὶ εἰς αὐτὰς τὰς γνωστοποιήσεις των. Ἴδὸν μίαν

τοιαύτη, κατὰ τὸ βιβλικὸν γεγραμμένη ὕφος, ἥτις δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἡττων ἀξιοπεριέργων :

«Ὅταν ὁ Ἰωσήφ εἶδε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐβρίβη εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν καὶ ἐπὶ μακρὸν ἠσπάζετο αὐτοὺς περιπλοῦς.

»Καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς· Πῶς ἔχει ὁ πατήρ μου Ἰακώβ ;

»Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, ὅτι καλῶς ἔχει.

»Καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰωσήφ· Ἔχει ἀκόμη καλὴν ὄρεξιν ;

»Καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ : Βέβαια, διότι καθ' ἑκάστην προγευματίζει εἰς τὸ «Κοσμοπολιτικὴν Ξενοδοχεῖον», ὅπου μὲ δύο μύρον σελίνια τρώγει ποικίλλαν ἐξαιρέτων φαγητῶν, ἅτινα εἶνε ἐκ τῶν καλλιτέρων ἀφ' ὅσα παρασκευάζουσιν εἰς ἕλην τὴν Μεγάλην Βρετανίαν».

» Γνωστὸν ἐστὶ ἐν Ῥωσίᾳ, ὡς καὶ ἐν τῇ Νοτίᾳ Ἀμερικῇ, ἡ ἐθιμοταξία δὲν ἀπογορεύει εἰς τὰς γυναίκας τὸ κάπνισμα· ἀλλ' ἀγνοοῦσιν ἴσως οἱ πολλοὶ πόσον ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ ἐπεξετάθη παρὰ τῷ ὠραίῳ φύλῳ ἐν Ῥωσίᾳ. — Ἴδου μικρὸν τοῦτου δείγμα.

Κατ' αὐτὰς, γράφει κυρία τις εἰς τὸν «Κήρυκα» τῆς Πετροπόλεως, ἔλαθον εἰσιτήριον πρώτης θέσεως διὰ Μόσχαν, καὶ ἠθέλησα νὰ εἰσέλθω εἰς ἄμαξαν ὠρισμένην μόνον διὰ κυρίας. «Ἄμα ἀνοίξασα τὴν θύρᾳ ἀπιστοχαραῶ ἀποπνεύσει» δέκα κυρία, καθήμεναι ἐν τῇ ἀμάξῃ, ἐκάπνιζον πᾶσαι. Πρώτιστα τὸν ὑπάλληλον τῆς ἀμαξοσταχίας ἐὰν δὲν ὑπῆρχέ τις ἄμαξα διὰ τὰς κυρίας, εἰς ἣν νὰ ἀπηγορεύετο τὸ κάπνισμα· ἀλλὰ τοιαύτη δὲν ὑπῆρχεν. «Ὅθεν ἠναγκάσθην νὰ καταφύγω εἰς μίαν ἐκ τῶν κοινῶν ἀμαξῶν, ἐν αἷς δὲν ἐπιτρέπετο εἰς τοὺς ἄνδρας νὰ καπνίσωσι.

» Ἐπὶ ἐνὸς τετραγωνικοῦ χιλιόμετρου ἀναλογοῦσιν ἐν Βελγίᾳ 198 κάτοικοι, ἐν ταῖς Κάτω Χώραις 122, ἐν Ἀγγλίᾳ 111, ἐν Ἰταλίᾳ 95, ἐν Γερμανίᾳ 79, ἐν Γαλλίᾳ 70, ἐν Αὐστρίᾳ 60, ἐν Δανιμαρκίᾳ 51, ἐν Ρουμανίᾳ 41, ἐν Σερβίᾳ 34, ἐν Ἑλλάδι 33, ἐν Τουρκίᾳ 26, ἐν Ῥωσίᾳ 14, ἐν Σουηδίᾳ 10 καὶ ἐν Νορβηγίᾳ 6 κάτοικοι.

» Κατὰ τὸ ἐσχάτως ἐκδοθὲν Annuaire de la presse française τοῦ 1880 ἐκ τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων τὴν μεγαλειτέραν κυκλοφορίαν ἔχει ἡ «Μικρὰ ἐφημερίς» (Petit journal). Ἡ ἐφημερίς αὕτη ἰδρύθη ἐν ἀρχῇ τοῦ 1863, ἐξέδιδε δὲ κατ' ἀρχὰς 80,000 φύλλον. Τῷ 1864, ὅτε ἤρξατο δημοσιεύουσα τὸ μυθιστόρημα τοῦ Ponsou du Terrail «Ἡ ἀνάστασις τοῦ Ρουαμβόλ», ἡ πώλησις τῆς ἀνῆλθεν εἰς 230,000, ἀργότερον δὲ πῆξεν εἰς 300,000, εἰς 400,000, εἰς 500,000. Σήμερον ὁ μέσος ὅρος τῶν πωλουμένων φύλλον τῆς «Μικρᾶς ἐφημερίδος» εἶνε 550,000-570,000· πολλακίς δὲ ἐνεκα ἐκτάκτων συμβαμάτων, ὡς λ. χ. ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ Τρόπμαν, ἡ πώλη-

σίς τῆς ἔφθασεν εἰς 600,000 φύλλον. Μετὰ τὸ «Petit journal» τὴν μεγαλειτέραν κυκλοφορίαν ἔχει τὸ «Figaro». Ὁ ταμίης τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἔχει κατ' ἔτος διαχειρίτιν 10,000,000 φράγ.

» Οἱ μεγαλιτέροι σήμερον ζῶντες ζωγράφοι εἶνε ὁ Meissonier ἐν Παρισίοις, ὁ Mentzel ἐν Βερολίνῳ, ὁ Mackart ἐν Βιέννῃ καὶ ὁ Malais ἐν Λονδίνῳ. Τὸ περιεργὸν δὲ εἶνε ὅτι καὶ τῶν τεσσάρων τὰ ὀνόματα ἀρχίζουσι ἀπὸ Μ.

» Φιλάνθρωπός τις ἀπαντᾷ ἐν τινὶ ὁδοῦ τῆς Νεαπόλεως πτωχὸν παιδίον, βρεκένδυτον καὶ τρέμον ἐκ τοῦ ψύχους. Λαβὼν αὐτὸ ἐκ τῆς χειρὸς, τὸ φέρει εἰς τι κατάστημα ἐτοιμῶν ἐνδυμάτων, ὅπου τῷ ἀγοράζει πλήρη ἐνδυμασίαν.

Μετὰ οὐκ ὀλίγας ἡμέρας, διερχόμενος διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης, βλέπει πάλιν τὸ παιδίον ἐν τῇ αὐτῇ ἐλεεινῇ καταστάσει.

— Καὶ τί ἐκαμες τὰ φορέματα ὅπου σοῦ ἠγόρασα ; τὸ ἐρωτᾷ.

— Μὲ τὰ πῆρε ὁ πατέρας.

— Σὲ τὰ πῆρε ; λοιπὸν ἔλα νὰ σοῦ ἀγοράσω ἄλλα.

— Εἶνε τοῦ κάκου, κύριε...

— Γιατί εἶνε τοῦ κάκου ;

— Ὁ πατέρας δὲν θέλει νὰ φορῶ καινούργια φορέματα, γιατί ὅταν εἶμαι ἔτσι ἵντυμένος, δὲν θὰ μοῦ δύνουν ἐλεημοσύνην.

» Μεταξὺ τῶν Κορίσων τῆς γῆς οἱ ἐπόμενοι τρεῖς δὲν θὰ καταταχθῶσι βέβαια εἰς τὴν ὑποδεεστέραν τάξιν. Ὁ δούξ τοῦ Οὐεστμίνστερ, ἔχων ἐτησίαν πρόσοδον 800,000 λιρῶν στερλινῶν, δύναται, ἄνευ βλάβης τῶν κεφαλαίων του, νὰ δαπανήσῃ 50,000 φράγκων καθ' ἑκάστην, ἥτοι 35 φρ. ἀνὰ πᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας.

Ὁ Ἀμερικανὸς γεροισιαστῆς Jones de Nevada ἔχει ἐτησίαν πρόσοδον 1 ἑκατομμυρίου λιρῶν στερλινῶν, ἥτις ἐπιτρέπει αὐτῷ νὰ δαπανᾷ περὶ τὰ 50 φράγκα κατὰ πᾶν λεπτὸν.

Ἀλλὰ καὶ τῶν δύο προηγουμένων τὰ πλοῦτη εἶνε πολὺ κατώτερα τῶν τοῦ κ. Mackay ἐν Παρισίοις, ὅστις ἀπολαμβάνει κατ' ἔτος ἐκ τῶν κεφαλαίων του 2,750,000 λιρῶν στερλινῶν, ἥτοι περὶ τὸ διπλάσιον τῶν δημοσίων προσόδων τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, καὶ δύναται νὰ δαπανᾷ καθ' ἑκάστην 180,000 φράγκων, ἥτοι 125 κατὰ πᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Κακὴ εἴξις εἶνε νὰ καπνίσῃ τις ἀμέσως μετὰ τὸ γεῦμα· διότι ὁ καπνὸς ἐπιφέρει μικρὰν παραλυσίαν εἰς τὰ πεπτικά ὄργανα καὶ ἀνακόπτει τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο καλὸν εἶνε νὰ γίνε-ται τὸ κάπνισμα μετὰ παρέλευσιν μικροῦ διαστήματος, ἀφοῦ τελειώσῃ τὸ γεῦμα.

ΑΘΗΝΑΙΣ, — ΤΥΠΩΣ ΚΟΥΡΙΝΝΗΣ ΠΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑ»